

Pol da Rom Amin do Papia Mandagit

But piso gen

Pol da papia on mandagit, nido Pol kin kokup pap Rom unudon panmuwukbi egipgwit unun pindat do nandagit. Unudon bisap pisipmisok egek don Spen miktimon kin Gen Bin Tagisi yan tenjenok do nandagit. Do mibiltok on papia nan kalip yipban kigit. On papiagwan Pol da Kristo dakon Gen Bin Tagisi do pakyanji yan tenjenosok, ae Yesu yolyol amin da ni anpak ban ani unun do yosok.

Mibiltok Pol da gildat tagi yan yoyinjek ae Pin kop da Rom panmuwukbi panpulugosak do bisit pi asak unun do yoyigit. Anek papia on mandagit dakon mibili yan yagit, “Nandan gadat agak kosiron dagin Pin kop da dabilon minat aminyo kilegi dago-man” (1.17). Pol da yan yosok, Juda amin bo ae Amin Nwakinwari Kabi kisi yokwi pakpak gin. Do Pin kop da nandan yawok yominjek yokwikon ban timitjak kosit unun kalonjisi kind a gin. Amin kind a Yesu Kristo nandan gadan imjak amin Pin kop da yokwikon nan abidokdisak, anakwan unun amin Pin kop dakon notnisi dagokdisak, ae Yesu Kristo dakon sami ae padik padikyo dagokdisak.

Pin kop da amin kind a yokwikon nan abidosak kan, egip egipni kalugisak. Pin kop unun gat egakwan Wupni unun aminon tugosok. Do yokwi ae kimot da unun amin abin yipjak dakon tapmimni minisi. Kilapmi 5 mon da 8 ron Pol da gen

teban dakon mibili yosok, ae Telagi Wup dakon tapmimni Yesu nandan gadan iman aminon pi asak unun do yosok.

Kilapmi 9 non da 11 non Pol da jigini madep kinda do yosok. Pol iyi Juda amin kabikon nani kinda. Juda amin unun kalip Pin kop da iyi do manjigit. Mani Juda minat aminyo morapmi da Yesu manji ingwit. Amin Nwakanwari Kabi morapmi da Yesu dakon pandetni dagawit, mani Juda amin dima. Pol da yan yosok, Gulusun unun Juda amin iyi dakon. Pin kop da yo madep unun iyikon ak do nandagit unun dima kanba pisagit. Mani Pol da Juda minat amin kabi Yesu dakon minat amin kabikon don abin sanbekdan yan nandagit.

Gen mibi do Pol da panmuwukbi ni anpak ban ani unun do yosok. Pol da amin do but dasi galak tan yomyom anpak ani unun do morapmisi yosok. Ae Pin kop dakon pi agak dakon anpak do yosok, ae gapman da yongamgwan egip egip, ae amin panpulugok anpak gat do yosok.

*Nandan gadat kosiron dagin Pin kop da dabilon
amin kilegisi aman
(Kilapmi 1–4)*

Pol da yabekbi pini do yosok

¹ Nak Pol, Yesu Kristo dakon oman monji da papia on mandisat. Unun da nak yabekbi pi aben do yan namgut, ae Pin kop dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenok aben do manjin nepgut.

² Kalip Pin kop da Gen Bin Tagisi unun do yan teban tok aban kombi amin da gen unun Pin kop da telagi papiakon mandawit. ³ Gen Bin Tagisi unun da Monji do yosok. Unun amin daganek Kila Amin Madep Dewit da kabikon da altagit. ⁴ Ae Pin kop da kimoron nan aban pidagit bisapmon Telagi Wup da Amin Taginin Yesu Kristo unun Pin kop dakon Monji tapmin madepni tan imisak yansi noligit. ⁵ Yesu da pi agit do anek Pin kop da nin do yo tagisi an niminek yabekbi pi anen do yan mudan nimgut. Nin da yan yomno Amin Nwakwari Kabikon amin morap Yesu nandan gadan iminek geni guramigakwa man madep pasak do anek nin manjin nipgut. ⁶ Jiyo kisi yan ilit nandanek Yesu Kristo da kabikon sanbewit.

⁷ Rom amin, Pin kop da ji do but dasi galak tan daminek iyi dakon amin kabi ani do yan damgut. Nak on papia ji do mandan damisat.

Pin kop Datnin ae Amin Tagi Yesu Kristo dakon nandan yawotni gat ae but yawotni gat jikon tosak do bisit asat.

Pol Rom amin pindat do nandagit

⁸ Nak mibiltok yan dayisat. Miktimi miktimi amin morap da ji dakon nandan gadat do madepsi yon, do ji do nandanek Yesu Kristo da manon Pin kop ya yansi iyisat. ⁹ Pin kop iyi nandisak, bisapmi bisapmi ji do nandanek bisit asat. Nak Pin kop Monji dakon Gen Bin Tagisi yan tenenok asat unun but dasi nandan kimagek asat. ¹⁰ Nak bisit yan iyisat, jikon apben do nandisak kan, kosit

kında yipman naban jikon tagi apben. ¹¹ Nak ji dandak do galagisi nandisat, nido wupji dakon yo tagisi di dabo panek tebaisi atni do nandisat. ¹² Nandak nandakno yan tosok, ji dakon nandan gadat da nak anteban anjakwan nak dakon nandan gadat da ji panjeban asak.

¹³ Not kabi yanji nandani, nak bisap morapmi jikon ap do nandagim. Nido Amin Nwaknwari Kabikon pi abo nandan gadat awit unuden gin jikon ak do nandisat. Mani bisap morapmi yo diwari da kosit sopman naman. ¹⁴ Pinjop da pi namgut unun Grik amin, ae Grik amin dima, ae nandan kokwini kilegi amin, gat ae nandan kokwini tagi dima amin, unun kisi panpulugoken do pi namgut. Unun aminon pi dima aben kan, gomano ton yan asak. ¹⁵ Yan do anek Rom amin jiyo kisikon Gen Bin Tagisi yan tentenoken do galagi madepsi nandisat.

Gen Bin Tagisi unun Pinjop dakon tapmimni

¹⁶ Nak Gen Bin Tagisi unun do dima mayak tosot. Nido, unun gen kagagwan Pinjop dakon tapmimni tosok, do unun gen da amin morap nandan gadat an unun yokwikon ban timikdak. Mibiltok Juda amin timikdak, ae Amin Nwaknwari Kabiyo kisi timikdak. ¹⁷ Pinjop nianon da amin kilegi yan niyisak unun do Gen Bin Tagisi da nolisak. Nin nandan gadat anapno unun do anek Pinjop da amin kilegi yan niyisak. Wasok wasok unun nandan gadat, ae wasipyo kisi unun nandan gadat

kalongin. Gen kında Piŋkop da papiakon tosok uŋun do yosok.

“Amin kilegi uŋun nandan gadat anek egipdan.”

Amin kisi morap da Piŋkop manji imgwit

¹⁸ Piŋkop Kwen Kokup da anpaknin kokwin anek butjapni nolisak. Uŋun da amin morap manji iminek anpak yokwi an amin uŋun do butjap madepsi nandan yomisak. Uŋun amin da anpak yokwi anek gen bami witjinba ton. ¹⁹ Uŋun amin Piŋkop dakon mibili kili nandawit, nido Piŋkop da iyi kili yoligit. ²⁰ Piŋkop da yo morap wasagiron da wiŋ abisok ekwamanon uŋun yo morap pindagek Piŋkop dakon mibilni pasili ton uŋun nomansi pindakgan. Piŋkop dakon egip egip nianensi, ae tapmimni toktogisi tosok uŋun pindakgan, do amin kında da nak Piŋkop dima nandan imisat yan yogogi minisi.

²¹ Asi, Piŋkop nandan imgwit, mani uŋun Piŋkopsi yan nandanek mani ankisinek ya yan iyik do dima nandawit. Nandak nandakni upbal tawit, ae nandan kokwini tagi dima anakwa butni pilin tukawit. ²² Nin nandan kokwinin tagisi yan yawit, mani nandan kokwini tagi dima amin dagawit. ²³ Uŋun da Piŋkop tilimni ton egip egip teban egisak uŋun manji iminek dima gawak imgwit. Yum kanek amin egi kimak kimak aman uŋun dakon wupmi gat, ae minam, ae bit kilapyo gat, ae birombak mibili mibili dakon wupmi wasanek gawak yomgwit.

1:19: Ya 14.15-17; 17.24-28   **1:20:** Jop 12.7-9; Kap 19.1   **1:21:** Ep 4.17-18   **1:22:** Jer 10.14; 1Ko 1.20   **1:23:** GT 4.15-19; Kap 106.20

Minjat aminyo da anpak yokwi mibili mibili awit

²⁴ Yan awit do Pin kop da yum pindagakwan yokwi dakon galaktok yolek notni da giptimon yumabi anpak inanisi an an awit. ²⁵ Unun amin da Pin kop dakon gen bami yipmanek top gen ban yol-gwit. Anek Pin kop yo morap wasagit unun manji iminek yo morap wasagit unun ban gawak yominek omani anyomgwit. Mani Pin kop yo morap wasagit unun nanjin toktogisi an kisin kimori. Unun asi.

²⁶ Unun Pin kop manji imgwit, do Pin kop da yum pindagakwan anpak mayak mayagi ak do but kindap pawit. Anek minjat da minjat eyo dakon anpak yipmanek minjat notni gat anpak yokwisi awit. ²⁷ Ae wiliyo kisi minjat eyo anpak yipmanek wili notni gat anpak dima agagi ak do but kindap madepsi pawit. Anek anpak yokwisi awit unun da aripmon kobogi do yo yokwisi timikgwit.

²⁸ Pin kop egisak yan nandawit, mani manji iminjakwa Pin kop da yum pindagakwan iyi dakon nandak nandak yokwini yolgwit. Anek anpak yokwi dima agagi awit. ²⁹ Unun anpak yokwi mibili mibili anek, wagat wagat, ae nandaba yokwi tok, ae pindak galaktok, ae amin dapba kimot dakon anpak, ae emat, ae top gen, ae gwayen yok unun aminon tugosok. ³⁰ Ae amin panupbal ak do gen yokwi yon, ae Pin kop do nandaba yokwi tok an, ae butjapmon da gen pap yon, ae pibit tidok an. Ae anpak yokwi kalugi panalon an, ae men datyo dakon gen dima guramikgan. ³¹ Unun nandak nandakni tagi mini, ae iyi dakon yan teban tok geni yapmangan, ae bupmini mini, ae diwari yopyop

anjapak dima anj nandanj. ³² Piņkop dakon gen teban kilegi da anjak yokwi unuden anj amin si kimotni do yosok unun nandanj, mani yum kanjek unun anjak yokwi morap sigin anj. Ae unun gin dima, amin diwaris da unun anjak yokwi anjakwa si jonikganj.

2

Piņkop da amin dakon anjakni kokwin kilegisi asak

¹ Ji amin suganjek anjakni kokwin anj amin yanj dayisat, ji disis do sunj kinda dima agimanj yanj yogogi mini. Ji amin suganjek anjakni kokwin anj bisapmon, unun disiyos kisi do yonj. Nido, anjak yokwi anj unun disiyos kisi yanj gin anj. ² Nin nandanj, Piņkop da unuden amin kokwinigek kobogi yokwisi yomisak, unun kokwin kilegikon da asak. ³ Gak amin suganjek anjakni kokwin asal, mani gagayo kisi anjak yokwi yanj gin asal. Gak Piņkop da gen yanj gaban tagi puluganj kikenj yanj nandisal, ma? ⁴ Piņkop da anjak yaworisi anjaminek kobogi tepmi dima gaminek gak do jomjom anegisak unun do nandabi yo isali asak, ma? Gak da but tobil abi do anjek anjak yaworisi anjamisak. Gak unun dima nandisal, ma?

⁵ Mani, gak but teban anjek but tobil ak do dima nandisal. Yanj anjek Piņkop da kobogi yo yokwisi anjamdisak dakon yo gaga madepsi panmuwuk kakwasal. Ae Piņkop da minjat aminyo gen kokwini kilegisi anyomdisak bisap madepmon butjap madepni anjalon anjakwan gak kobogi yokwisi timitdisal. ⁶ Piņkop da

---

2:1: Mt 7.1-2; Jn 8.7   **2:4:** Ep 1.7; 2Pi 3.15   **2:6:** Kap 62.12; YT 24.12; Mt 16.27; 2Ko 5.10

“amin kalonj kalonj anpak awit da arıpmon kobogi yomıñ yomıñ akdisak.”

⁷ Amin diwari anpak kilegisi ak do pi madepsi an kimagek Pinjkop gat Kwen Kokupmon tagisi egek man madep gat tilimni gat ae egip egip teban timit do wusik wusik an. Pinjkop da unun amin do egip egip dagok dagogi mini yomdisak. ⁸ Mani, amin diwari iyi dogin nandanek gen bami manji iminek anpak yokwisi an amin unun Pinjkop dakon butjapni abidokdan. ⁹ Amin morap anpak yokwi an unun jigı tepmiyo madepsi pakdan. Mibiltok Juda amin da paba Amin Nwakjwari Kabi kisi da pakdan. ¹⁰ Mani, amin morap anpak kilegi an unun tilim gat ae man madep gat ae but yawot gat timitdan. Mibiltok Juda amin da timikba Amin Nwakjwari Kabi kisi da timitdan. ¹¹ Nido Pinjkop da minjat amin morap tilak kalonjikon gin kokwin asak.

¹² Amin Nwakjwari Kabi Pinjkop dakon gen teban dima abidawit, mani yokwi aba Pinjkop da kobogi do yo yokwisi an yomdisak. Ae Juda amin da gen tebani abidawit, do yokwi aba gen tebani unun yolek gen yan yomdisak. ¹³ Nido, gen teban isal dogin nandan amin unun Pinjkop da dabilon amin kilegi dima. Gen tebani guramıkan amin banjin Pinjkop da amin kilegi yan yoyisak. ¹⁴ Amin Nwakjwari Kabi unun Pinjkop dakon gen tebani dima abidawit, mani diwari iyi da nandak nandagon da gen teban guramıkan. Pinjkop dakon gen teban dima abidawit, mani butnikon da anpak yokwi tagıyo iyi kokwinıkan. ¹⁵ Unun da yan nolisak, Pinjkop dakon gen teban butnikon kili

mandabi. Ae Pinƙop dakon galak tok nandan, do bisap diwarikon butnikon da sun aman yan nandan, ae bisap diwarikon tagi aman yan nandan. ¹⁶ Bisap kinda apdisak, unun bisapmon Pinƙop da Yesu Kristo obakon da amin morap kisi dakon anpak pasilikon da awit unun kokwin akdisak. Gen Bin Tagisi yan tenjenosot unun da unun do yosok.

Juda amin gen teban da panpulgusak yan nandan

¹⁷ Juda amin ji yan nandan, Pinƙop da gen tebani nin do nimgut, do nin do tagisi nandisak. Ae ji disi dakon man pawigek, “Nin Pinƙop dakon notnisi ekwaman” yan yon. ¹⁸ Ji Pinƙop dakon galak-tok nandan. Ji gen teban dakon nandak nandak morapmi kili pawit, do anpak kilegi unun tagisi yan yon. ¹⁹⁻²⁰ Ji yansi nandan teban ton, “Gen tebanon nandak nandak tagisi morap gat ae gen bami gat timikgaman, do nin amin dabili mini dakon kosit yolik amin, ae pilin tukgwan ekwan amin dakon tenjenini. Nin nandan kokwini tagi dima amin gat ae minat monjiyo kisi dakon yoyindetni” yan nandan teban ton. ²¹ Asi, ji amin morapmi yoyin dekan, mani mibili nido ji disi ban yoyindet dima an? Amin kabo dima noni do yoyan, mani ji disi kabo dima bo non? ²² Ji “Yumabi anpak dima ani” yan yon. Mani disi yumabi anpak dima bo an? Ae ji kokup kidat gawak yomyom do dimasi agagi yan yon, mani Amin Nwakanwari Kabi dakon kokup kidat gawak yomyom yutnon yoni kabo dima bo timikgan? ²³ Ji disi dakon man pawigek, “Nin Pinƙop dakon gen teban pakyanansi nandaman” yan yon. Mani ji disi gen teban kirinigeƙ Pinƙop dakon

man abin yipmanjan. ²⁴ Pin kop dakon papia da unun anpak do yan yosok:

“Juda amin ji da anpak yokwi an do anek Amin Nwakwari Kabi da Pin kop dakon man abin yipmanjek jigilak gen yan iman.”

Giptim mandak dakon anpak bamisi

²⁵ Asi, gak gen teban guramikgi kan, giptim mandak anpak unun da anpak tagisi asak. Mani gen teban kirinidal kan, gak giptingo dima mandabi Amin Nwakwari Kabi yombem dagosol. ²⁶ Ae amin kinda giptimi dima mandabi da gen teban guramikdak kan, unun amin giptimi mandabi yombem. ²⁷ Asi, Juda amin ji Pin kop dakon gen teban abidawit, ae amin da giptimji mandawit. Mani ji gen teban kirinikgan kan, Amin Nwakwari Kabi dakon anpak tagi da Juda amin ji amin yokwi yan dolikdisak, nido iyi giptim mandak dima an mani gen teban guramikgan. ²⁸ Juda aminon da altanbi da Juda amin bamisi dima asak. Ae giptim mandak anpak unun kwen giptim dakon yogin dima. ²⁹ Amin kinda Pin kop da butni kanban tagisi asak unun amin Juda amin bamisi. Giptim mandak dakon anpak bamisi unun Pin kop dakon gen teban guramit anpak da dima analon asak, Pin kop dakon Wup da amin buron analon asak. Unun amin amin da mani dima awikwan, Pin kop da mani awigisak.

3

Anpak yokwi da anpak tagi aripmi dima abin yipjak

¹ Do gak Juda amin kinda kañ, unun da nianon da gak anpulugosak? Ae giptim mandak dakon anpak unun da Juda amin tagi panpulugosok, bo dima? ² Unun da madepsi panpulugosok. Pin kop da Juda amin do yo tagi mibili mibili yomgut. Mibiltok unun da geni kila ani do yomgut. ³ Asi, diwari da geni dima guramikgwit. Yan awit do Pin kop da yan teban tok agit unun tagi kirijitjak? ⁴ Unun dimasi! Asi, amin morap top amin gin, mani Pin kop kalon gin bami yogok amin. Unun do Pin kop gen papia da yan yosok:

“Pin kop gak anpak kilegikon da gen yan namisal.
Ae gen pikon gepni kañ teban tokdisal.”

⁵⁻⁶ Nin dakon anpak yokwinin da Pin kop dakon anpak kilegisi nomansi antenten asak kañ nian yonen? Pin kop da yokwinin dakon kobogi niban sun asal yan tagi iyinen? Unun dimasi! Unun amin dakon nandak nandak gin. Pin kop bisapmi bisapmi anpak kilegikon da pi dima asak kañ, nianon da minat amin morapyo kokwin akdisak? ⁷ Amin diwari da yan yon, “Nak dakon top geno da Pin kop dakon geni bamisi antenten anek man madepni awigisak kañ, nianon da amin yokwi yan nayinek kobogi yokwi namisak?” ⁸ Ae amin diwari da gen yokwi yan yon, “Kili anpak yokwi anapno unudon da anpak tagi noman tanban.” Amin diwari da yanba yokwi tok an naminek gen yokwi unuden nak da yosot yan yon. Pin kop da kokwin agakni kilegikon da unun amin kobogi yokwisi yomdisak.

Amin kinda da anpak kilegi kinda dima asak

⁹ Do nian? Juda amin nin da amin diwari yap-manjaman? Ujun dimasi! Nak kili dolit, Juda amin gat ae Amin Nwakiwari Kabi gat nin kisi yokwi dakon tapmim da nin tebai waman dak. ¹⁰ Ujun do Pin kop gen papia da yan yosok:

“Amin kilegi kinda dima egisak. Minisi.

¹¹ Nandak nandakni tagisi amin mini.

Kinda da Pin kop wisin kok do pi dima asak.

¹² Amin kisi morap Pin kop manji iminek yokwi tawit.

Kinda da anpak tagi kinda dimasi asak.”

¹³ “Gen kagani ujun kimakbi tamo yombem.

Top gen morapmi yon.”

“Tunon amin dakon pakbi emari ton gen dulum-nikon da mon.”

¹⁴ “Bisapmi bisapmi amin jobit yominek pantasik ak do gen yon.”

¹⁵ “Ujun tepmisi amin dapba kimotni do kwan.

¹⁶ Ujun dukwan dukwan amin panupbal anek jigi yom do akwan.

¹⁷ Amin gat but kalon egip egip dakon mibili dimasi nandan.”

¹⁸ “Ujun Pin kop do dimasi pasolgon.”

¹⁹ Nin nandaman, gen morap gen tebanon ton ujun amin morap gen teban da yongamgwan ekwan ujun da guramitni do ton. Do amin kinda da “nak amin kilegi” yan aripmi dimasi yosak. Nin kisi morap miktimon ekwaman Pin kop da dabilon diwarinin ton. ²⁰ Do gen teban guramit kosiron

---

3:9: Ro 1.18–2.24; 3.23   **3:10:** Kap 14.1-3; 53.1-3   **3:13:** Kap 5.9; 140.3   **3:14:** Kap 10.7   **3:15:** Ais 59.7-8   **3:18:** Kap 36.1
3:20: Kap 143.2; Ro 7.7; Gal 2.16

da amin kinda Pin kop da dabilon kilegisi dima egisak. Dimasi! Gen teban da nin diwarinin ton yan nolisak, unun gin.

Kristo nandan gadan iman amin unun amin kilegi

²¹ Mani abisok Pin kop da ni kosiron da amin kilegi yan niyisak unun nolisak. Unun gen teban guramit kosiron da dima. Moses dakon gen teban gat ae kombi amin dakon papia gat da nianon da kilek tonej unun do yan kwok kili awit. ²² Minjat amin morapyo Yesu Kristo nandan gadan iman unun Pin kop da amin kilegisi yan yoyisak. Kosit n wakinwari kinda dima tosok. Amin morap Pin kop da dabilon arip gin. ²³ Nido nin kisi morap yokwi agiman, ae Pin kop gat Kwen Kokup aripmi dima egipmi. ²⁴ Mani Pin kop da nin do nandan yawok niminek minjat aminyo kilegi yan niyisak. Unun Yesu Kristo da nin yuman nan nipgut do anek yan niyisak. ²⁵ Pin kop da Yesu kimagek yawini da minjat amin morapyo nandan gadan imni unun dakon yokwini wiriritjak do manjigit. Unun agit da gen kokwin agakni unun kilegisi yan nolisak. Nido kalip minjat aminyo yokwi aba yo yawori an yominek kobogi tepmi dima yomgut. ²⁶ Ae abisok bisapmon iyi kokwin agakni unun kilegisi yan nolik do amin morap Yesu nandan gadan iman unun amin kilegi yan yoyisak.

²⁷ Do gen teban yolek unun kosiron da nin amin kilegi dima aman. Pi kinda anek dima, nandan gadat kosiron dagin amin kilegi aman, do amin kinda da iyi do dima nandaban wigisak. ²⁸ Nido

nin nandaman, nandan gadat kosiron dagin amin kilegi aman. Gen teban yolyol kosiron da dima.

²⁹ Pinƙop uƙun Juda amin dakon Pinƙop gin? Uƙun dimasi. Uƙun Amin Nwakiwari Kabi kisi dakon Pinƙopni. ³⁰ Nido Pinƙop uƙun kalonji kindagin egisak, ae nandan gadat kosiron da Juda amin giptimi mandabi ae Amin Nwakiwari Kabi giptimi dima mandabi uƙun kisi nandan gadan iminjakwa timikdak. ³¹ Do nandan gadat anek gen teban yum konen? Uƙun dimasi. Nin nandan gadat bamisi anek gen teban jonikgaman.

4

Abraham da nandan gadat aban Pinƙop da amin kilegi yan iyigit

¹ Yan do nin babiknin Abraham do nian yonen? ² Abraham anpak kilegi gin anek uƙun kosiron da kilegi man pagit tam iyi mani tagi awikwan. Mani Pinƙop da dabilon uƙun kosiron da kilegi man dima pagit. ³ Pinƙop gen papia da uƙun do nian yosok? Yan yosok:

“Abraham Pinƙop dakon gen do nandan gadat aban amin kilegi yan iyigit.”

⁴ Amin pi anek tomni timikgan uƙun do but galak dakon yo yan dima yoman. Uƙun tomni timikgan yan yoman. ⁵ Mani amin kinda pi dima anek nandan gadat asak uƙun amin Pinƙop yokwi pakpak kokwin anek kilegi man yomisak uƙun da dabilon kilek tosok. ⁶ Dewit kisi da uƙun do yagit. Amin anpak tagi ak do pi madep dima an uƙun Pinƙop da

dabilon amin kilegi dagon, ae unun da kisik kisik tagi ani unun do yagit. ⁷ Dewit da yan yagit:

“Amin Pin kop dakon gen tebani yapba gulusunni unun yopman yominjek diwarini wiririkdak unun amin kisik kisik ekwan.

⁸ Amin kinda yokwi aban Amin Tagi da kobogi im do sanbenek dima nandisak unun amin kisik kisik ekwan.”

⁹ Ji nian nandan? Juda amin giptimni mandabi unun dagin gisami ton ekwan? Bo Amin Nwakanwari Kabi giptimi dima mandabi unun kisi da gisami ton ekwan? Kisi bamot gisami ton ekwan. Nin yan yoman, Abraham nandan gadat aban Pin kop da amin kilegi yan iyigit. ¹⁰ Abraham nian aban Pin kop da amin kilegi yan iyigit? Giptimni mandagit bo don mandagi? Unun giptimni dima mandanakwan Pin kop da amin kilegi yan iyigit. ¹¹ Giptimni dima mandanek nandan gadat anakwan Pin kop da amin kilegi yan iyigit. Anek don Abraham unun amin kilegi kinda yan dakon tilak do giptim mandak dakon anpak imgut. Yan do, Abraham unun amin morap giptim dima mandanek Pin kop nandan gadan iba amin kilegi yan yoyisak dakon datnisi egisak. ¹² Ae Abraham unun giptimi mandabi amin kabi dakon dat yo kisi egisak. Mani amin giptimni mandanek nandan gadat dima an amin unun dakon datni dima egisak. Amin morap giptimni mandanek Abraham da giptimni dima mandanek nandan gadat agit yan gin nandan gadat an amin dakon datni egisak.

Pinjkop dakon yan teban tokni unun nandan gadat amin morap kisi do tonj

¹³ Kalip Pinjkop da Abraham gat babakni gat do miktim morap kisi yom do yan teban tok agit. Abraham gen teban yolakwan unun do anek yan teban tok dima an imgut. Nandan gadat gin anakwan amin kilegi yan iyinek yan teban tok an imgut. ¹⁴ Gen teban yolgan amin dagin Pinjkop dakon yan teban tokni timitni kan, nandan gadat unun yo isali asak, anakwan yan teban tokni unun bami mini an mudokdan. ¹⁵ Amin da gen teban yapmanakwa Pinjkop da butjap nandan yomisak. (Mani gen teban mini kan, gen kirijit dakon diwarini mini.)

¹⁶ Pinjkop da Abraham gat babakni don altanek egipdan unun do nandan yawok yominek yan teban tok an yomgut. Do Pinjkop da yo unun manjin yomgut unun timit do nandan gadat anek tagi timitni. Unun yo gen teban yolgan amin dogin dima tonj, amin morap Abraham da nandan gadat agit yan gin an amin kisi da yo unun timitdan. Abraham unun nin morap kisi dakon datnin. ¹⁷ Unun do Pinjkop dakon papia da yan yosok:

“Nak da gak gepbo miktimi miktimi amin egi an an kwan unun dakon datni egipdisal.”

Pinjkop unun nandan gadan imgut da dabilon Abraham unun datnin egisak. Unun Pinjkop dagin amin kimakbi egip egip yomisak, ae yo dima tawit unun gen yanakwan noman tonj.

¹⁸ Abraham unun Pin kop da yan teban tok an unun aripmi dimasi noman tokdan yan nandagit, mani miktimi miktimi amin egi an an kwan unun dakon datni egipdisat unun do nandan gadat tebaisi agit. Pin kop da kili iyigit:

“Babikgo da madepsi iren tokdan.”

¹⁹ Abraham unun bilakni 100 do monji aripmi dima panjalagi, ae minatni Sara unun yo kisi monji aripmi dima panjalagi agit, mani nandan gadatni dima yawogek tebaisi tagit. ²⁰ Pin kop da yan teban tok an iban but bamot anek nandan gadatni dima yipman dekgit. Nandan gadatni sigin teban tanakwan Pin kop do man madep. ²¹ Ae Pin kop da yo ak do yan teban tok agit unun aripmi tagi akdisak yansi nandan teban tagit. ²² Yan do anek Pin kop da Abraham dakon nandan gadatni kanek “amin kilegi yan iyigit.”

²³ Gen unun mandabi unun yan: “Pin kop da amin kilegi yan iyigit” gen unun Abraham dogin dima mandabi. ²⁴ Gen unun nin kisi do yosok. Nin Pin kop Amin Taginin Yesu kimoron nan aban pidagit unun nandan gadan imaman amin Pin kop da amin kilegi yan niyisak. ²⁵ Pin kop da Yesu nin dakon diwarinin wiriritjak do yum kanakwan amin da anakba kimakgit. Ae nin da kilegi man panen do anek kimoron nan aban pidagit.

Nin Kristo gat kisi kimakgiman ae unun gat kisi egip egip abidagiman
(Kilapmi 5–8)

5

Piņkop da nin miņat amiņyo kilegi yaņ niyisak

¹ Yaņ do aņek nin nandan gadat ano Piņkop da miņat amiņyo kilegi yaņ niyisak. Do Amin Tagiņin Yesu Kristo da paņpulugaņban nin Piņkop gat but kalon ekwamaņ. ² Yesu da miņat amiņyo nandan gadat amaņ uņun Piņkop dakon nandan yawot kagagwan pigineņ do yoma wiđdal nimgut da nin abisok uņudon tebaisi akgamaņ. Aņek nin Piņkop da abiņ timikban Kwen Kokupmon iyi da tilim madepgwan egipneņ do nandan teban taņek jomjom amaņ, ae nin uņun do nandaņek kisik kisik amaņ.

³ Nin uņun dogin kisik kisik dima amaņ. Jiđi noman taņ nimaņ uņunyo kisi do kisik kisik aneņ, nido jiđi da nin dakon but paņteban aņakwa jigikon tebaisi akgamaņ. ⁴ Ae jigikon tebai agek egip egipninon aņpak kilegisi noman toņ, ae uņun aņpak da nin joņikban but galagon da nandaņ teban taņek jomjom aņek ekwamaņ. ⁵ Ae jomjom amaņ uņun isal dogin dima amaņ, nido Piņkop da Telagi Wupni butninon tagal niban uņun da Piņkop da nin do but dasi galak taņ nimisak uņun nolihban komaņ.

⁶ Nin tapmimnin mini da egapno Piņkop bisap yipguron Kristo da abiņ yokwi pakpak amin nin do kimakgit. ⁷ Miktim amin ninon kinda da amin kilegi aņpulugok do kimot ak do dima nandisak, mani amin tagisi kinda amin diwari da uņuden amin aņpulugok do tagi kimotni. ⁸ Mani nin yokwi pakpak sigin egapno Kristo da nin do

kimakgit. Unun da Pin kop da nin do but dasi galak tan nimisak unun nolin ban koman. ⁹ Kristo dakon yawi da nin pan kilek aban nin amin kilegi agiman, do unun da nin madepsi pan puluganek pan kutnan ban Pin kop da japmisi nandanek yokwi pakpak amin do kobogi yokwisi yomjak bisapmon tagisi egipdaman. ¹⁰ Nin Pin kop gat uwal sigin egipguman bisapmon Pin kop dakon Monji da kimagek uwal uwal tagit unun mosak dakon pi anek pan muwukban Pin kop gat but kalon agiman. Yan agit do yan si nandan, abisok Monji kalugi egisak do anek Pin kop da nin yokwikon ban timitdisak. ¹¹ Ae unun gin dima, Amin Taginin Yesu Kristo da nin pan pulugan ban nin Pin kop gat but kalon agiman, do nin unun do kisik kisik madepsi aman.

Adam da kimot analon agit, mani Yesu da egip egip analon agit

¹² Adam amin kalon si kinda dagin yokwi aban yokwi da miktimi miktimi amin nin kisi timikgit. Ae yokwi da kimot analon agit. Aban minjat amin morapyo kisi kimot da timikgit, nido amin morap kisi yokwi awit. ¹³ Pin kop da Moses do gen teban dima imin akwan yokwi miktimon kili tagit. Mani gen teban dima tagit do Pin kop da amin dakon yokwini dima manjigit. ¹⁴ Mani Adamon da win Moses da bisapmon amin yokwi awit do kimot da minjat amin morapyo timikgit. Diwari Adam da Pin kop dakon gen irakgit unuden dima awit, mani kimot da ununyo kisi timikgit.

5:9: Ro 1.18; 2.5; Ep 2.3-5

5:12: WW 3.6; Ro 6.23

5:13: Ro

4.15

Adam unun Yesu don altosak dakon tilak agit, nido Adam da yo agit unun dakon bami minat amin moropyo kisikon iren tagit. ¹⁵ Mani Adam dakon yokwi gat Pin kop dakon nandan yawotni gat unun arip dima, unun iyi iyi. Amin kinda, Adam, unun da yokwi aban amin morapmi da kimakgwit. Mani Pin kop dakon nandan yawotni da kimot dakon tapmim abin yipmanek minat aminyo morapmikon madepsi tuga yomgut. Amin kalon Yesu Kristo dakon nandan yawotni do anek Pin kop da nin panpuluganban amin kilegi agiman. Yo unun but galak do nimgut. ¹⁶ Pin kop da but galak do kilegi man nimgut unun da yo madepsi asak, unun da Adam da yokwi aban jig pagiman unun madepsi yapmandak. Adam dakon yokwini do anek Pin kop da minat aminyo gen pikon yopmanek kisi morap tasik toni do yagit. Mani Pin kop da but galak do yan agit: minat aminyo yokwi morapmi aba nandan yawok yominek amin kilegi yan yoyigit. ¹⁷ Amin kalon kinda da gen kirin it aban unun dakon yokwini da kimot analon aban kimot da kila amin madep kinda da yan amin morap pabin yopgut. Mani Pin kop dakon nandan yawok gat ae but galak yoni gat dakon tapmim da kimot dakon tapmim yapmanek madepsi daman. Do nin yan si nandaman, minat amin morap Pin kop dakon nandan yawot unun abidon Pin kop da amin kilegi yan yoyin akwan amin kalon Yesu Kristo da pi agit do anek miktimon egipjak bisapmon tebaisi atdan. ¹⁸ Yan do, amin kalon da gen teban kirin kiban unun yokwi do anek Pin kop da amin morap kobogi yokwi timitni do gen pikon yopgut. Yan gin, amin

kalonj kında da anpak kilegi aban Pinjkop da unun agit do anek nin amin kilegi yan niyinjakwan kalugi ekwaman. ¹⁹ Amin kalonji da gen kirijit aban unun do anek amin morap kisi yokwi pakpak amin dagawit. Yan gin amin kalonji da gen guramit aban minjat amin morap kisi amin kilegi dagokdan.

²⁰ Amin da anpakni unun yokwisi yan kan nandanjo ani do anek Pinjkop da gen tebani yoban abidawit. Mani amin da yokwi morapmisi aba yokwi awit da aripmon Pinjkop da nandan jawot madepsi an yomgut. ²¹ Do yokwi da kila amin madep da yan yigek amin morap kimot analon an yomgut. Mani abisok Pinjkop dakon nandan yawotni kila amin madep da yan yikdak. Amin Taginin Yesu Kristo da pi agit do anek Pinjkop da nandan yawok niminek amin kilegi yan niyinjakwan egip egip dagok dagogi mini abidoman.

6

Nin Kristo gat kisi kalonji kimakgiman

¹ Do nin nian yonej? “Pinjkop dakon nandan yawotni da madepsi irentosak do anek nin yokwi sigin anej” yan tagi yonej, ma? ² Unun dimasi! Nin kimakbi yombem do yokwi dakon yan ilit aripmi dima nandanek yolyoli. Do nianon da yokwi sigin anej? ³ Nin Yesu Kristo gat gadanek telagi pakbi sogiman bisapmon nin morap kisi Yesu gat kimot kalonji agiman. Ji unun dima nandan, ma? ⁴ Telagi pakbikon nin Kristokon gadano kimot kalonji ano Pinjkop da nin Kristo gat kisi wayikgit. Ae Dat da tapmim madepnikon da Kristo

kimoron naŋ aban piɗagit, do uŋun da ariɗmon nin egip egip kalugikon egipneŋ.

Nin Kristo gat kisi kalonɗi egipdaman

⁵ Nin Kristokon gadano uŋun da kimot agit nin yo kisi yaŋ gin kimakgimanɗ, do uŋun da kimoron da piɗagit uŋudenɗ gin nin kimoron da piɗokdamanɗ. ⁶ Nin nandamanɗ, but kalip dakon tapmim wagil minisi asak do aŋek Yesu gat ae nin dakon but kalipnin gat kisi tilak kindapmon dagwit. Do nin yokwi dakon oman amin sanɓenɗek dima ekwamanɗ, ⁷ nido amin kili kimakgit uŋun yokwi dakon oman amini dima egisak.

⁸ Nin Kristo gat kisi kimakgimanɗ, do nin uŋun gat kisi egipdamanɗ yaŋsi nandanɗ teban tomanɗ. ⁹ Nido nin yaŋsi nandamanɗ, Kristo kimoron da kili piɗagit, do ae kimot kinda gat ariɗmi dima asak. Kimot tapmimi mini do sanɓenɗek ariɗmi dima abinɗ yipjak. ¹⁰ Kimot agit uŋun yokwi dakon tapmim abik do aŋek bisap kalonɗ kinda kimakban dagagit, mani abisok Pinɗkop man madep im do egisak. ¹¹ Do yaŋ gin ji yaŋ nandani, “Nin kimakbi yombem da yokwi da kisiron dima ekwamanɗ. Nin Yesu Kristokon gadagimanɗ, do Pinɗkop man madep im do ekwamanɗ.”

¹² Ji yokwi yipba uŋun da giɗtimji si kimori uŋun kilani dima asak. Yokwi da ilik paŋgwan giɗtim dakon galaktok yokwi di abam. ¹³ Ae ji yokwi yipba giɗtim diwatji kisi kila anɗakwan anɗpak yokwi dima ani. Ji kimakbi tamokon da piɗawit da kalugi ekwanɗ, do ji disi banɗ Pinɗkop do paret

---

6:6: Gal 5.24

6:11: 2Ko 5.15; Gal 2.19

6:12: WW 4.7

6:13: Ro 12.1

ani. Anek Pinƙop yipba ƣiptimji kalonƙ kila anƙawan anƣak kileƣi ani. ¹⁴ Yokwi da sanƣbenƣek kilasi dima akdisak, nido ji gen teban da kisiron dima ekwan. Ji Pinƙop dakon nandanƣ yawot da kagagwan ekwan.

Nin anƣak kileƣi dakon oman amin ekwamanƣ

¹⁵ Nin gen teban da kisiron dima ekwamanƣ, do nianƣ aneƣ? Nin Pinƣkop dakon nandanƣ yawot da kagagwan ekwamanƣ do yokwi tagi aneƣ? Unƣun dimasi! ¹⁶ Ji yanƣsi nandani. Amin kinds dakon geni guramigeƣ oman anƣ im do kini kanƣ, unƣun amin dakon oman amin egipdanƣ. Do unƣun da tilak ji yokwi do kinƣek geni guramitni kanƣ kimot akdanƣ. Mani Pinƣkopmon kinƣek geni guramitni kanƣ, amin kileƣi akdanƣ. ¹⁷ Kalip ji yokwi dakon oman amin egipƣgwit, mani abisok Pinƣkop da geni daban but dasi nandanƣek guramikƣanƣ, do ya yanƣ iyinenƣ. ¹⁸ Ji yokwi dakon oman amin egipƣgwit, mani Pinƣkop da yokwikon banƣ timigeƣ anƣak kileƣi dakon oman amin deƣgut da ekwanƣ.

¹⁹ Nandanƣ kokwinji aripmi dima, do mibili nandaba pisosak do anƣek tilak genon yosot. Kalip ƣiptimji kalonƣ yipba anƣak inƣani gat ae anƣak yokwisi mibili mibili gat dakon oman amin egipƣgut. Mani abisok ƣiptimji kalonƣ yipba anƣak kileƣi dakon oman amin egipƣjak dakon pi anƣ kimotni. Yanƣ anƣek ji telagisi egipdanƣ.

²⁰ Ji yokwi dakon oman amin egipƣgwit bisapmon anƣak kileƣi dakon oman amin dima egipƣgwit. ²¹ Mani anƣak yokwi kalip awit unƣun dakon bami tagi kinds dima abidawit. Abisok

uñun anpak do mayagi nandan. Uñun anpak da amin kimot yomisak. ²² Mani Pin kop da ji yokwi da kisiron ban timik iyi dakon oman amin depgut da ekwan. Do iyi panpulugan ban telagisi egek egip egip dagok dagogi mini egip dan. ²³ Yokwi dakon tomni uñun kimot, mani Pin kop da but galak do egip egip dagok dagogi mini yumsi nimisak. Uñun egip egip Amin Taginin Yesu Kristokon tosok.

7

Kristokon gadagiman dakon tilak gen

¹ Not kabi, gen teban pakyan si nandan amin ji do gen on dayisat. Ji disi nandan, amin kind a si egisak bisapmon gen teban da yongamgwan egisak. Mani kimokdok bisapmon gen teban da yongamgwan sanbenek dima egisak. ² Nak tilak gen kind a yoko. Gen teban da yosok uñun da aripmon minjat kind a amin paban eni gat giptim kaloni amal. Mani eni kimokdok bisapmon gen teban da sanbenek dima wamandak. ³ Do minjat uñun eni egakwan amin kind a pasak kan, minjat uñun yumabi asak. Mani eni kimokdok kan, gen teban da dima abidosok, do amin kind a pasak kan, uñun yumabi dima asak.

⁴ Yan do, not kabi, ji Kristokon gadanba uñun gat kili kimakgwit, do ji Moses dakon gen teban da kisiron dima ekwan. Ji da Pin kop do bami tagisi panalon an imni do anek abisok kimoron da pidagit amin dakon amin kabini ekwan. ⁵ Nin but kalipmi dakon galaktok yolguman bisapmon gen teban da giptimnin dakon galaktok yokwi yolneñ do yabet aban yokwi agiman. Yan anek kimot analon

agıman. ⁶ Mani nin Kristo gat kisi kili kimakgıman, do gen teban da nin dima timıkdak, nin puluganbi da ekwaman. Do abısok Pinƙop do oman aman unun Telagi Wup da kosit kalugi nolinakwan oman aman. Gen teban papiakon mandabi unun yolek oman dima aman.

Yokwi da nin paŋupbal agit

⁷ Gen teban da galaktok yokwi ninon paŋalon aban yokwi aman kaŋ, gen teban unun yo yokwi yaŋ tagi yoneŋ? Unun dimasi! Gen teban da taŋek yokwino nolinban nomansi pındakdat. Gen teban da yaŋ yosok:

“Ji amin dakon yo do pındak galaktok dima ani.”
Yaŋ dima yosok tam, pındak galaktok unun anpak yokwi yaŋ dima nandakom. ⁸ Mani yokwi gen tebanon tapmim paŋek butnokon pındak galaktok mibili mibili paŋalon agit. Gen teban mini kaŋ, yokwi unun tapmimni mini amin kimakbi yombem. ⁹ Gen teban dima nandagim bisapmon nak kalugi egıpgum. Mani gen teban nagon apgut bisapmon yokwi da pıdanakwan nak kimot agit. ¹⁰ Gen teban unun amin egıp egıp yom do noman tagit. Mani unun da egıp egıp dima namgut, kimot namgut. ¹¹ Nido yokwi da gen tebanon tapmim paŋek nak ankilıgek nikban kimakgim.

¹² Do gen teban unun telagisi. Gen teban morap Pinƙop da yıpgut unun telagisi, ae kilegisi, ae tagisi.

¹³ Gen teban tagisi da asi nak nikban kimakgim? Unun dimasi! But kalıpnı da yo tagisi unun naŋ abıdanek nak nikban kimakgim. Yokwi pini anek

7:6: Ro 8.2; 6.4

7:7: TP 20.17; GT 5.21

7:11: WW 3.13

7:12: 1Ti 1.8

nomansi tenjenajakwan yokwi unun inan inanisi yan konen do anek Pinjop da yum kanjakwan pini agit.

Yokwi da kilanin ak do pi asak

¹⁴ Nin nandaman, gen teban unun Pinjop dakon Wupmon da abisak. Mani nak but kalip nan yoldat, nido nak yokwi dakon oman amin egisat.

¹⁵ Nak anpak asat unun mibili dima nandanjek asat. Anpak si ak do nandisat unun dima asat. Mani anpak dimasi ak do nandisat unun ban asat. ¹⁶ Nak naga anpak dima galak tosot unun ban asat kan, Moses dakon gen teban unun yo tagisi kindan yan yosot. ¹⁷ Yan do, nak naga anpak yokwi unun dima asat. Yokwi nak da buron egisak unun da asak.

¹⁸ Nak nandisat, nak da buron yo tagi kindan dima tosok. Unun but kalipno do yosot. Asi, nak anpak kilegi ak do nandisat, mani aripmi dima aben.

¹⁹ Anpak tagi ak do nandisat unun dima asat. Ae anpak yokwi dima ak do nandisat unun ban asat.

²⁰ Nak anpak dima galak tosot unun ban asat kan, nak naga dima asat. Yokwi butnokon egisak unun da asak.

²¹ Yan do, anpak kindan da egip egipnokon pi tebaisi asak unun yan. Anpak tagi ak do nandisat bisapmon yokwi da kosit sopsop an namisak.

²² Asi, nak butnogwan da Pinjop dakon gen teban do nandako yo madepsi asak. ²³ Mani butno dakon galaktok madep kindan da butnogwan pi aban nandisat. Unun galaktok da nandak nandaknokon nak abin nep do emat anek yokwi da dam

tebanon nepmanjek giptimno kila asak. ²⁴ Awa,

nak bupmisi egisat! Giptimno da kimoron nepmandak, do namın da nak pulugañ nepjak? ²⁵ Nak Piñkop ya yañ iyisat! Amin Taginin Yesu Kristo dasi pulugañ nepdisak.

Yañdo, nak nandak nandaknokon Piñkop dakon gen teban yol do nandisat, mani but kalip egip egipmon nak yokwi dakon oman amin egisat.

8

Kristo da yokwinin wiririk niminek Telagi Wup ningut

¹ Yañdo, miñat aminyo Yesu Kristokon gadawit unun yokwi dakon kobogi dimasi timitdañ. ² Nido ji Yesu Kristo dakon miñat amin kabini ekwan, ae Wup egip egip nimisak unun dakon tapmim da ji pulugañ depmandak. Anjakwan ji yokwi gat ae kimot gat da kisiron sanbenek dima ekwan. ³ Piñkop da Moses do gen teban imgut unun da nin dakon diwarinin aripmi dima wiriritjak, nido but kalipnin da gen teban aripmi dima guramitjak. Mani Piñkop da iyi dakon Monji yabekban piñ yokwi pakpak amin nin dakon giptim yombem abidanek yokwinin wiririkgit. Piñkop da Monji nañ paregek yokwi dakon tapmim abigit. ⁴ Gen teban dakon anpak kilegi nin da egip egipmon tugok tugogisi noman tosak do anek Piñkop da yañ agit. Nin abisok but kalipmon dima ekwaman, nin Telagi Wupmon ekwaman.

⁵ Amin but kalip anpagon ekwan unun but kalip dakon galaktok banğin yolgañ, mani amin Telagi Wupmon ekwan unun Telagi Wup dakon

galaktok yolgañ. ⁶ Amin kindá nandak nandakni but kalipmon yipmandak kañ, unun amin kimotjak. Mani nandak nandakni Telagi Wupmon yipmandak kañ, unun amin egip egip abidanek but yawot egipjak. ⁷ Amin kindá nandak nandakni but kalipmon yipmandak kañ, unun Pinjkop dakon uwalni, nido gen tebani dima guramikdak, ae unuden amin da aripmi dima guramiri. ⁸ Amin morap but kalipmon ekwan unun anpak Pinjkop da galak tosok unun aripmi dima ani.

⁹ Mani ji but kalip anpagon dima ekwan. Pinjkop dakon Wupni asi jikon egisak kañ, Telagi Wup da ji dayin pawilakwan ekwan. Kristo dakon Wupni mini amin unun Kristo dakon amin dima. ¹⁰ Yokwi da giptimjikon kimot panalon andaban kimot akdan. Mani Kristo butjikon egisak kañ, ji amin kilegi dagawit, ae wupji kalugi ekwan. ¹¹ Pinjkop Yesu Kristo kimoron nan aban pidagit unun dakon Wupni jikon egisak kañ, Pinjkop da Wupni da tapmimon giptimji kimot akdan unun egip egip yomdisak.

Nin Telagi Wupmon Pinjkop dakon gwakni agiman

¹² Yanjo, not kabino, Pinjkop da nin Wup dakon galaktok yolneñ do nandisak. But kalip da ji timisok di dima panpulugagit, do unun dakon galaktok dimasi yolni. ¹³ Ji but kalip anpagon egipni kañ, si kimotdan. Mani Telagi Wup da tapmimon giptim dakon anpak yokwi pabin yopni kañ, kalugi egipdan. ¹⁴ Nido minat amin morapyo Pinjkop dakon Wup da yoyin pawildak unun Pinjkop dakon

gwakni ekwan. ¹⁵ Piŋkop da Wup damgut unun da ji oman amin egek pasol pasol aesi ani do dimasi nandisak. Wupni da ji panpuluganban Piŋkop dakon gwakni daganek Piŋkop do “Aba, Dat” yan iyaman. ¹⁶ Telagi Wup gat ae nin dakon wup gat da “nin Piŋkop dakon gwakni ekwaman” unun do yanjkwok amal. ¹⁷ Nin Piŋkop dakon gwakni ekwaman, do Piŋkop Dat da Kristo do yo tagisi morap im do yan teban tok agit unun nin kisi da timitdaman. Nin abisok unun da tepmi pagit unuden gin panen kan, nin unun da tilimnikon unun gat kisi egipdaman.

Don Kwen Kokupmon tilimnikon tagisi egipdaman

¹⁸ Tilimni wagil tagisisi unun don nimdisak, do abisok tepmi paman unun yo moninisisok yanji nandisat. ¹⁹ Nido yo morap Piŋkop da wasagit unun da Piŋkop da gwakni nomansi panjenjen akdisak dakon bisap tepmi noman tanban yan do antep an. ²⁰ Yo morap wasagit unun Piŋkop da jobit yomgut. Jobit unun dima timit do nandawit, mani Piŋkop da iyi don panjaluk akdisak unun nandan teban tanek jomjom ani do anek jobit yomgut. ²¹ Don, Piŋkop da bisap yipguron yo morap tasik tanek kimot an unun puluganban ae dima kimagek mik tokdan. Aban Piŋkop dakon gwakni nin gat tilimnikon puluganbi da egipdaman.

²² Nin nandaman, minat da monji panjalak do tepmi pan unun da tilak yo morap Piŋkop da wasagit tepmi pan. Anek kisi morap da iyon

---

8:15: Mk 14.36; 2Ti 1.7

8:15: Gal 4.5-7; PA 21.7

8:16: 2Ko

1.22 **8:20:** WW 3.17-19

iyon yawit da yanakwa wik da abisok bisapmon wisak. ²³ Ae yo unun dagin iyon iyon dima yon. Ninyo kisi iyon iyon yoman. Nin Telagi Wup kili abidagiman, ae yo diwari tagisi don timitdaman yanji nandaman. Mani nin abisok tepmi sigin panek iyon iyon yanek Pin kop da monji gwayono yan niyinek giptim kalugi nimdisak bisap unun do nandan teban tanek jomjom aman. ²⁴ Pin kop da nin yokwikon ban timikgit, ae yo morap tagisi an nim do nandisak unun do jomjom aman. Yo kinda abidok do jomjom aman kan, nin nandaman unun yo dima abidaman. Amin kinda yo kinda kili abidagit kan jomjom dima asak. ²⁵ Mani nin yo unun dima abidagiman, do jomjom aman kan, nin butnin yawori tanakwa jomjom aman.

²⁶ Ae Telagi Wup da tapmimni mini amin nin panpulugosok. Nin yo nido bisit anen unun dima nandaman, ae gen kaga da ni gen nan yonen unun dima nandaman. Mani Telagi Wup da iyon iyon yanek nin panpulugok do iyi bisit asak. ²⁷ Unun da Pin kop dakon galaktok yolek telagi amin kabini nin panpulugok do bisit asak. Do Pin kop amin but pindat pindat amin da Wup dakon nandak nandakni kosok.

²⁸ Nin nandaman, Pin kop da yo morap kisikon pi aban unun yo morap da amin morap iyi do but dasi galak tan iman amin unun da panpulugok madepsi timikgan. Unun amin Pin kop da galaktokni yolni do anek yan yomgut. ²⁹ Nido minjat aminyo Pin kop da kalipsigwan “don timitdisat” yan nandan yomgut unun Monji Yesu yombem dagoni

do tilak agit. Monji da peni mibiltogi egakwan padik padikni ae saminiyo morapmi da egipni do nandagit. ³⁰ Ae amin unun tilak agit ununyo kisi yan yomgut. Ae amin unun yan yomgut unun minat aminyo kilegi yan yoyigit. Ae amin unun kilegi yan yoyigit unun tilimni yomgut.

Piņkop nin do toktogisi but dasi galak taņ nimisak

³¹ Yan agit do nian yoneņ? Piņkop da nin paņpulugosok, do namin da uwal anek nin pabin nipjak? ³² Piņkop iyi dakon Monji dima ankutnaneņ nin morap paņpulugosak do yabekgit. Yan agit do yo morap kisi but galagon da nimdisak.

³³ Piņkop da nin iyi do kili manjigit, do namin da gen pikon nipjak? Piņkop da iyi minat aminyo kilegi yan niyisak. ³⁴ Namin da nin yokwi dakon kobogi timitneņ do yosak? Unun aripmi dima, nido Yesu Kristo nin do anek kimakgit, ae unun gin dima, nin do anek kimoron da pidagit. Ae abisok Piņkop da amin tet do yigek nin paņpulugosak do iyisak.

³⁵ Kristo da nin do but dasi galaktaņ nimisak, do yo kinda da nin unun kagagwan naņ aripmi dima paņwasisak. Jigi tepmiyo paneņ, bo amin da yo yokwi an nimni, bo jap do aneņ, bo imal do wadak wadak aneņ, bo yo yokwisi kinda da nin paņupbal ak do asak, bo emat ninon noman tosak kaņ, unun yo morap da tagi paņwasini? Unun aripmi dimasi!

³⁶ Piņkop gen papia da unun do yan yosok:
 “Nin gak dakon minat aminyo ekwamaņ, do bisapmi bisapmi amin da nin si nindapba kimokgomaņ.

Uñun da nindaba nin sipsip si dapba kimori yombem da ekwaman.”

³⁷ Mani Kristo da nin do but dasi galaktan nimisak, do uñun yo morap noman tañ niniñakwa pañpuluganñakwan pabiñ yopmanñaman. ³⁸ Nak asisi nandan teban tosot, Piñkop da nin do but dasi galaktan nimisak, ae yo kinda da nin uñun kagagwan nañ aripmi dima pañwasisak. Kimot, bo egip egip, bo anelo, bo koñ, bo yo abisok toñ, bo yo don noman tokdan, bo yo tapmimi toñ mibili mibili, ³⁹ bo yo kwen toñ, bo yo miñgwan toñ, bo yo diwari tañ anañ kwan uñun yo morap da Piñkop da nin do but dasi galak tañ nimisak uñun kagagwan bañ aripmi dima pañwasisak. Piñkop da nin do but dasi galaktan nimisak uñun Amin Taginin Yesu Kristo obakon noliñban koman.

Pol Piñkop da Israel aminon pi agit uñun do yagit

(Kilapmi 9–11)

9

Pol da Israel amin do bupmi nandan yomgut

¹ Nak Kristo dakon amin, do bamisi yosot. Top dima yosot. Nak gen on yosot uñun Telagi Wup da nandak nandakno si jonigakwan gen uñun bami yosot yañsi nandanek yosot. ² Nak bisapmi bisapmi bupmi but yokwiyo anek butno madepsi jik tosok. ³ Nak Piñkop da yawi diwat kabino Israel amin yokwikon bañ timitjaksi do nandisat. Do nak dakon galaktok uñun yañ: Kosit di yañ toñ tam nak da naga jobit timigek Kristo

yipman degapbo Israel amin da nak dakon tamo abidanbam. ⁴ Israel amin kabi unun Pin kop da gwa-knoni yan kili yoyigit. Tilimni kili yolınban bisap morapmi kawit, ae Pin kop da sanbek sanbek unun gat anek gen tebani yomgut. Ae gawak imni dakon mibili yoyinek yan teban tokni yomgut. ⁵ Unun dakon babakni mibiltogı unun man madepni ton da egıpgwit. Ae unun kabikon da Kristo amin dagagit. Kristo unun Pin kopsi, yo morap dakon busunı egısak, do bisapmi bisapmi mani ankisın kimotnen. Unun asi.

Pin kop da Israel aminon pi agit Pol da unun do yagit

⁶ Do Pin kop da Israel amin do yan teban tok agit unun jonıgakwan bami ton dıma agit yan tagı yonen? Unun dıma, nido Israel aminon da altanbi unun kisi morap Israel amin bamisi dıma. ⁷ Ae Abrahamon da altanbi amin morap kisi da Abraham dakon gwaknisi yan tagı dıma yonen. Pin kop da kalip yan yagit:

“Aisak kalonon dagın babakgo noman tokdan.”

⁸ Unun gen dakon mibili unun yan. Amin da monji panalan unuden alton amin morap kisi da Pin kop dakon gwakni dıma. Monji morap yan teban tok kosiron da altanbi unun dagın Abraham dakon babakni. ⁹ Nido Pin kop da yan teban tok yan agit: “Bisap yıpgumon tobil abınapbo Sara da monji wili analakdisak.”

¹⁰ Ae unun gın dıma, babaknin Aisak da Rebeka panek monji yayat panalagit. ¹¹ Mani Pin kop

---

9:4: TP 4.22; MS 1–10; Kap 147.19; Ro 15.8; Ibr 9.5   **9:7:** WW 21.12   **9:8:** Gal 4.23   **9:9:** WW 18.14

anpakni yolek galaktoknikon amin manjisak. Yayat bamot dima altanek anpak tagi bo ae yokwi dima anakwal ¹² Piŋkop da Rebeka yan iyigit:
 “Monji mibiltok altosak unun da padige dakon oman amini egipdisak.”

¹³ Piŋkop gen papia da unun do yan yosok:
 “Padige Jekop do but dasi galaktan imgum, mani peni Iso do dima galak tan imgum.”

¹⁴ Do nian yonen? Piŋkop kokwin kilegi dima asak? Dimasi! ¹⁵ Nido Piŋkop da Moses yan iyigit:
 “Nak amin kinda do bupmi nandan im do nandaken kan, bupmi nandan imdisat.
 Ae amin kinda anpulugok do nandaken kan anpulugokdisat.”

¹⁶ Yan do, Piŋkop amin manjit do nandisak kan, amin dakon galaktok bo amin dakon teban tebanon da dima manjisak, unun bupmini do anek manjisak. ¹⁷ Telagi papiakon Isip dakon kila amin madep Pero Piŋkop da yan iyigit:
 “Nak da jigi madepsi gabo miktimi miktimi minjat aminyo da tapminno kanek man madep namni yan do anek nak da kila amin madep man gangum.”

¹⁸ Yan do, nin nandaman, Piŋkop da amin kinda do bupmi nandan im do nandisak kan, bupmi nandan imdisak. Ae amin kinda aban but teban asak do nandisak kan, galaktokni yolek aban but teban asak.

¹⁹ Mani jikon da kinda da yan nayikdisak, “Piŋkop da yan asak kan, nido nin gulusunin ton yan niyisak? Namn da Piŋkop da yo ak do

nandisak unun yapmanek iyi da galaktogon yo kinda asak?”²⁰ Gak yan dimasi yoki. Gak amin gin, do Pin kop da yo asak unun do “Dima agagi asal” yan nido yosol?

“Amin iyi wasagit da wasagit amin ‘Nido nak yan wasagil?’ yan tagi dima iyigi.”

²¹ Miktim kwoba wasok amin da mikgagak timi kinda abidanek kwoba tagisi kinda pi tagisi do wasanek, kwoba kinda pi isali di ak do wasosak kan, unun dima agagi asak yan tagi nandanen?

²² Pin kop da yan gin asak. Unun butjapni ae tapmimni amin kisi da koni do nandisak, mani japmi nandan yomisak amin tasik toni do parekbi unun jomjom anek tepmi dima pantasik asak. ²³ Yan asak, nido amin bupmi nandan yomisak unun da tilimni dakon yo tagisi morap unun dakon mibili nandani do nandisak. Unun amin tilimnikon egipni do kili manjigit. ²⁴ Unun nin mani. Unun da nin Juda amin ae Amin Nwaktwari Kabi da kabikon ban manjin nipgut. ²⁵ Kombi amin Osea da papia mandagiron Pin kop da Amin Nwaktwari Kabi do yan yagit:

“Minjat aminyo unun kalip nak dakon amin kabi dima egipgwit, unun abisok nak dakon amin kabino yan yoyiken.

Ae but dasi dima galaktan yomgum amin, unun abisok but dasi galaktan yoben.”

²⁶ Ae kinda yan yagit:

“Ji nak dakon amin kabi dima yan yoyigim tamokon unudon gin ‘Ji Pin kop egip egip teban

egisak unun dakon monji gwayoni' yan yoyikdisat.”

²⁷ Aisaia Israel amin do nandanek yan tidanek gen yan yagit:

“Israel miñat aminyo tap kidipmiñon niman ton yombem morapmisi ireñ tokdan, mani Amin Tagi da kalonj sok di banjin yokwikon ban timitdisak.

²⁸ Nido Amin Tagi da miñat amin morap gen pikon yopmanek kobogi yokwisi tepmisi yomdisak.”

²⁹ On yo noman tokdan unun do Aisaia da kalip yan yagit:

“Amin Tagi Tapmim Ami da nin dakon amin kabi kalonj sok di dima yopban egipgwit tam, nin Sodom ae Gomora kokup da tasik tagimal yan gin tasik tagiman.”

Israel amin nandan gadat bami dima awit

³⁰ Do nian yoneñ? Yan yoneñ: Amin Nwakñwari Kabi Piñkop da dabilon kilegi egip do pi teban dima awit. Unun nandan gadat anek kilek tawit. ³¹ Mani Israel amin Moses dakon gen teban yolek miñat amin kilegi egip do pi tebaisi awit, mani dima kilek tawit, ³² nido nandan gadat kosiron da amin kilegi egip do dima nandawit. Unun iyi da teban tebanon da kilegi man pak do nandawit. Unun Yesu dima nandan gadan imgwit, do tip kinda da yan kosiron tarakwan kandapni tidanek man pakgwit. ³³ Piñkop gen papia da unun do yan yosok:

“Nandani. Nak da tɪp kɪnda Saion kokup papmon
amin kesal dapni do yɪpmandat.
Mani nandan gadan imni amin mayaktok
dima pakdan.”

10

Israel amin Pinƙop dakon anpak dima nandan

¹ Not kabi, Pinƙop da Israel amin yokwikon ban
timitjak dosi nandanek bisit iyisat. ² Nak Israel
amin dakon mibilni nandisat, unun Pinƙop dakon
galaktok yol do pi tebaisi an, mani Pinƙop dakon
galaktok pakyanɔsi dima nandanek an. ³ Unun nian
anapno Pinƙop da kilegi man nimjak unun dima
nandanek iyi da teban tebanon da amin kilegi
dagok do pi tebaisi an. Yan anek Pinƙop yɪpba unun
da panƙilek aban amin kilegi dima dagon. ⁴ Nin
nandaman, Kristo da pi aban gen teban yo isali
agit, do minat amin morap Kristo nandan gadan
iman unun Pinƙop da dabilon amin kilegi dagon.

⁵ Moses da minat aminyo gen teban yolek ni
anpak ban anakwa Pinƙop da amin kilegi yan
yoyisak unun do yan mandagit:
“Amin kɪnda gen teban morap kisi guramikdak
unun kalugi egɪpjak.”

⁶ Mani amin kɪnda nandan gadat anakwan Pinƙop
da unun do amin kilegi yan iyisak unun amin da
yan yosok, “Ji disi butjikon da
‘Namin da Kwen Kokup wigisak?’
yan dima yoni. Gen unun yoni unun da Kristo
miktimon abik do nandan yan asak. ⁷ Ae ji
‘Namin da kimakbi tamokon pigisak’

yaŋ diŋa yoni. Gen uŋun yoni uŋun da Kristo kɪmakbi tamokon naŋ awik do nandan yaŋ asak.”

⁸ Mani niaŋ yoneŋ? Nin Piŋkop dakon gen yolek yaŋ yoneŋ:

“Piŋkop dakon gen uŋun ji da kapmatjok tosoƙ.

Uŋun gen kagasikon ae butjikon tosoƙ.”

Gen uŋun nandan gadat dakon gen nin da yaŋ tenjenok aman uŋun. ⁹ Nin yaŋ yomaŋ. Gak yaŋkwok aŋek gen kagagokon da “Yesu uŋun Amin Tagi” yaŋ yoki, ae butgokon da “Piŋkop da Yesu kɪmoron naŋ aban pidagit” yaŋ nandan gadasal kaŋ, Piŋkop da gak yokwikon naŋ abidokdisak.

¹⁰ Nin butninon da nandan gadat ano Piŋkop da nin miŋat aminyo kilegi yaŋ niyisak, ae nandan gadatnin gen kagakon da yaŋkwok ano Piŋkop da nin yokwikon baŋ timikdak.

¹¹ Piŋkop dakon gen da uŋun do yaŋ yosok:

“Amin morap Piŋkop nandan gadaŋ imaŋ uŋun mayaktok diŋa pakdaŋ.”

¹² Juda amin gat ae Amin Nwakiŋwari Kabi gat uŋun kisi Piŋkop da dabilon arip gin. Amin Tagi uŋun amin morap kisi dakon Amin Tagini. Uŋun da amin morap paŋpulugosak do bisit iyaŋ uŋun madepsi gisamikdak. ¹³ Do

“miŋat amin morap Amin Tagi dakon man yaŋek paŋpulugosak do bisit iyaŋ uŋun yokwikon baŋ timitdisak.”

¹⁴ Mani miŋat aminyo diŋa nandan gadaŋ imni kaŋ, niaŋon da bisit iyinba paŋpulugosak? Ae gen bini do diŋa nandani kaŋ, niaŋon da nandan gadaŋ imni? Ae amin kindi da Piŋkop gen diŋa

yoyisak kaŋ, nianŋon da gen bini nandani? Uŋun aripmi dima nandani. ¹⁵ Ae amin dima yabetni kaŋ, Piŋkop gen aripmi dima yaŋ tenŋenokdaŋ. Piŋkop gen da yaŋ yosok:

“Gen bin tagisi paŋabaŋ amin dakon abapni uŋun yo madepsi!”

Israel amin Gen Bin Tagisi dima abidawit

¹⁶ Mani Israel amin kisi da Gen Bin Tagisi dima abidawit. Aisaia da yaŋ yaŋit:

“Amin Tagi, gen yaŋ tenŋenomaŋ namin da nandaŋ gadasak?”

¹⁷ Yaŋdo, nin nandamaŋ, amin da Kristo dakon gen yaŋ tenŋenamba nandano uŋun da nandaŋ gadat paŋalon asak.

¹⁸ Mani nak gen kinda dayikdisat uŋun yaŋ. Israel amin Gen Bin Tagisi uŋun nandawit bo dima? Uŋun nandawit. Piŋkop gen papia da yaŋ yosok:

“Minjat amin morapyo miktimi miktimi ekwaŋ da tekni kili nandawit.
Geni miktim diwarikon da diwarikon kili kigit.”

¹⁹ Ae gen kinda gat dayikdisat uŋun yaŋ. Israel amin da gen uŋun dakon mibili nandaba pisagit bo dima? Uŋun nandaba pisagit. Mibiltok Piŋkop da Moses dakon gen kagakon da Israel amin gen yoyigit uŋun do nandaneŋ. Gen yaŋ yaŋit:

“Nak da amin kabi kinda man bini mini ae nandak nandakniyo tagi dima uŋun timikgo nak nandaŋ gadaŋ naba ji da uŋun do nandaba yokwi tok aŋek butjap nandakdaŋ.”

²⁰ Ae Aisaia da gen tebaisi yaŋ yaŋit:

“Amin kabi kında nak wisik do pi dima awit unun da nak kili anjalon awit.

Ae nak do dima yanek egipgwit amin nak da naga nan yoliko kili nandawit.”

²¹ Mani Aisaia da Israel amin do nandanek yan yagit:

“Nak gildat kında kalon gen kirinjit anek but tobil ak do dima nandan amin unun nagon opni do kisitno dedan egisat.”

11

Pinjkop da Israel amin diwari do nandan yawot agit

¹ Do nak yan dayikdisat, Pinjkop da minjat amin kabini manji yomgut? Unun dimasi! Nak naga Israel amin kında. Nak Abraham dakon babi, ae Benjamin da kabikon nani kında. ² Pinjkop da minjat aminyo kalip iyi do manjigit unun manji dima yomgut. Ji Pinjkop da papiakon Elaija do gen mandabi unun dima nandan bo? Elaija Israel amin do gen yan yominjek Pinjkop yan iyigit:

³ “Amin Tagi, gak dakon kombi amingo kili dapba kimakgwit, ae gak dakon altago tuwilgwit. Abisok nak kalon dagin egapbo nakyo kisi nikba kimotdisat.”

⁴ Mani Pinjkop da kobogi ni gen nan iyigit? Yan iyigit:

“Nak dakon amin kabino 7 tausen da ekwan, unun amin kokup kidat Bal unun do gawat gawat dima awit.”

⁵ Uñuden gın abisokyo kisi Piñkop da Juda amin kabisok kinda nandan yawot an yominek iyi do kili manjigıt. ⁶ Uñun pi kinda awit do anek dima manjigıt, uñun nandan yawok yominek isalsi manjigıt. Uñun pi kinda anakwa manjigıt tam, uñun da nandan yawotsi dima asak.

⁷ Yanđo, nian yonen? Israel amin Piñkop da dabilon kilek tok do pi tebaisi awit, mani dima kilek tawit. Piñkop da amin diwari banđın manjınban uñun dagın kilek tawit. Anakwan diwari Piñkop da but yomani sopman yomgut. ⁸ Piñkop gen papia da uñun do yan yosok:

“Piñkop da nandak nandakni pañupbal aban upbal tawit,

ae dabili sopban yo dima pındari awit,

ae mirakni sopban yo dima nandawit.

Piñkop da yan agıt da abisok yan gın egi anan oban.”

⁹ Kalip Dewit da uñun do yan yagıt:

“Uñun jap noknok anek kisik kisik an, mani gak da yokwi awit dakon kobogi do paron yopbi yokwalni, ae gapmakon moni, ae kosiron tipmon kandapni tidoni dosi nandısat.

¹⁰ Ae dabilni abi pilin tanakwa yo dima pındatni, ae jigi morapmi imek yomınaki manji gironıtni, anek yan gın egi wigini dosi nandısat.”

Piñkop da Amin Nwakhwari Kabi yokwikon ban timikgit

¹¹ Yanđo, nak yan dayikđısat. Israel amin yokwikon manjek wagıl tasik tan yan nandan?

Uñun ðimasi! Uñun Piñkop manji imgwit, anakwa Piñkop da Amin Nwakwari Kabi yokwikon ban timikgit. Israel amin da uñun kanek ninon yañsi asak tam tagisi yañ nandan yomni do anek Piñkop da uñun agit. ¹² Israel amin da Piñkop manji imgwit bisapmon Piñkop da miktim amin morap kisi panpuluganek yo tagisi morapmi anyomgut. Ae Israel amin Piñkop dakon anpak yipman dekgwit bisapmon Piñkop Amin Nwakwari Kabi do yo tagisi anyomgut. Yañ agit do yañsi nandan, Israel amin Piñkopmon ae tobil apni bisapmon, mibiltok agit uñun si yapmanek miktim amin morap kisi do yo wagil tagisisi morapmi anyomdisak.

¹³ Amin Nwakwari Kabi, nak abisok ji do gen on dayikdisat. Piñkop da nak jikon yabekbi pi aben do yañ namgut. Nak pi uñun asat uñun do tagisi nandisat, ¹⁴ nido nak uñun pi anapbo, Piñkop da jikon yo tagisi an daminakan, Israel amin dabinoni da uñun kanek, ninon yañ gin asak tam tagisi yañ nandani do nandisat. Yañ nandanakwa Piñkop da diwari yokwikon ban timitjak kan tagisi yañ nandisat. ¹⁵ Piñkop da Israel amin yopman dekgit bisapmon minat aminyo miktimi miktimi ekwan uñun timikban iyi gat but kalon awit. Yañ agit do Israel amin yokwikon ban timitjak kan, nin nandan, uñun kili kimakgwit ban egip egip ae yomisak yañ asak. ¹⁶ Amin da wit mibiltok pan uñun ban diwari timigek bret wasanek Piñkop do paret an. Yañ aba bret diwari kisi telagi gin an mudon. Ae kindap dakon geli uñun telagi kan, kilinji yo kisi telagi gin.

¹⁷ Nak tilak gen kinda dayikdisat. Olip kindap

amin da kwaokbi dakon kilinji unun Israel amin dakon tilak asak. Unun kilinji diwari Pinjkop da pañsanik maban kiwit. Ae Amin Nwakanwari Kabi ji olip kindap iyi kwokwo dakon kilinji yombem, ji pañabin olip kindap tagisi amin da kwaokbikon sanbegit da gelikon pakbi iligek kilinji diwari gat tagisi ton. ¹⁸ Mani ji disi do nin kilinji diwari yapmanek kilinji tagisi yan dima nandani. Ji da geli do pakbi dima iman, geli da pakbi damisak, do ji disi do dima nandaba wigisak. ¹⁹ Mani ji da yan yokdan, “Nin da kindap obikon sanbenen do anek kilinji unun Pinjkop da pañsanikgit.” ²⁰ Unun asi, Pinjkop da yan agit. Mani Israel amin Kristo dima nandan gadan imgwit, unun do anek pañsanikgit. Ae ji nandan gadan iman do kindapmon sanbewit da ekwan. Do ji disi do nandaba dima wigisak. Ji si pasolni. ²¹ Nido Pinjkop da kindap unun iyi dakon kilinji unun pañsanikgit, do ji disi do nandaba wigisak kan, jiyo kisi pañsanitdisak.

²² Ji pakyanji nandani. Pinjkop da amin do anpak yawori anyomisak, mani yokwi aba japmi nandan yomisak. Amin morap anpakni yopman dekgwit unun yo yokwisi anyomgut, mani ji anpakni tagisi unun do nandan teban tanek sigin atni kan, anpak yawori andamdisak. Mani ji yanon dima atni kan, jiyo kisi pañsanitdisak. ²³ Ae Israel amin kalip pañsanikgit unun nandan gadat ani kan, kindap obikon aeni sanbekdisak. Nido Pinjkop iyi aeni sanbesak dakon tapmim tan imisak. ²⁴ Disi nandan, Amin Nwakanwari Kabi ji kalip olip kindap iyi kwokwo dakon kilinji yombem da yan egipgwit. Unudon ban Pinjkop da ji pañsanik olip kindap

amin da kwaokbikon sanbegit. Kindap iyi yan dima kwon, mani Pin kop da yan agit. Do kilinj unun pansanikgit unun iyi da obikonsi tagapmisi sanbekdisak.

Pin kop amin morap do bupmini yolik do nandisak

²⁵ Not kabi, nak ji da gen pasili kinda tosok unun dakon mibili nandaba p̄sosak do nandisat. Yan kan disi do dima nandaba wigisak. Gen pasili unun yan: Israel amin diwari Pin kop da but yomani sogut unun yan egi wigakwa Amin Nwakhwari Kabi nian da iyikon apni do tilak yipgut unun da aripmon iyikon apdan. ²⁶ Ae don Pin kop da Israel amin morap kisi yokwikon ban timitdisak. Unun do Pin kop gen papia da yan yosok:

“Yokwikon Ban Timit Timit Amin unun Saion kokup papmon da apdisak.

Abinek Jekop dakon amin kabikon altanek Pin kop gen pabin yop anpakni wiririkban kin mudokdan.

²⁷ Anek yokwini wiririk yom do nak unun gat sanbek sanbek kinda aben.”

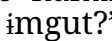
²⁸ Israel amin Yesu dakon Gen Bin Tagisi unun do manji ingwit, do Pin kop dakon uwalni dagawit. Yan anek ji Amin Nwakhwari Kabi panpulugawit. Mani Pin kop da kalipsigwan Israel amin iyi dakon minat amin kabi egipni do kili manjigit, ae babakni do sigin nandan yominek but dasi galaktan yomisak. ²⁹ Nido Pin kop da amin yan yomisak unun nandak nandakni kulabik dima asak, ae but galak do yo yomisak unun aripmi dima gwayesak.

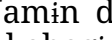
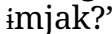
³⁰ Amin Nwakwari Kabi ji kalip Pin kop dakon gen pabin yopgwit. Mani abisok Israel amin Pin kop dakon gen dima guramikgan. Yan do anek ji bupmini abidawit. ³¹ Unudej gin abisok Israel amin da Pin kop gen dima guramikgan. Mani ji da bupmini abidawit, do Israel amin yo kisi tagi abidoni. ³² Pin kop da minat amin morap kisi bupmini yolik do nandagit, do yum pindagakwan amin kisi geni kirinjek dam tebanon egipgwit.

Pin kop man madep imin kimotney

³³ Mao! Pin kop dakon anpakni tagisi, ae nandan kokwini, ae nandak nandakni unun wagil ilarisi. Gen kokwin pi agakni amin da mibili aripmi dima wisin kokogi, ae amin da pi agakni aripmi dima nandan pisogi. ³⁴ Unun do Pin kop gen papiakon gen yan tosok:

“Namin da Amin Tagi dakon butni kagit?”

Ae namin da anpuluganek nandak nandakimgut?”

³⁵ “Namin da mibiltok Pin kop do yoimgut do kobogi do Pin kop da yoni tamoni partobilimgak?”

³⁶ Pin kop da iyi yo morap wasagit, ae unun da yanakwan tamonikon ton. Ae yo morap da mani anenokgon. Dagok dagogi mini tilimni tan anan kikkisak teban. Unun asi.

**Kristo nandan gadan iman amin
da ni anpak ban ani unun do Pol da
yagit**

(*Kilapmi 12.1–15.13*)

12

Nin giptimnin nanj Pinjkop do paret anj imnenj

¹ Yanjo, not kabino, nak Pinjkop dakon bupmini madepsi unun do nandanek gen tebai yanj dayisat. Ji kalugi sigin egek giptimji nanj Pinjkop do paret anj imni. Yanj anek telagi egek anpak Pinjkop da galak tosoq unun banj anek egipni. Ji yanj ani kanj, Pinjkop bamisi gawak imdan. ² Ji miktim amin da tilagon dima egipni. Ji yum kanakwa Pinjkop da nandak nandakji panjaluk aban anpakji kisi kalugisak. Yanj ani kanj, Pinjkop dakon galaktokni tagi nandaba pisokdisak. Anek anpak tagisi gat, ae anpak Pinjkop da si galak tosoq gat, ae anpak gwaljigi minisi unun tagi nandaba pisokdisak.

Pinjkop da pi kokwinik nimisak unun tagisi anej

³ Pinjkop da nak do anpak tagisi anj naminek pi namgut, do ji kalonj kalonj yanj dayisat. Ji disa do dima nandaba wigisak. Pinjkop da nandanj gadat damisak unun da arimon anpakji kokwinigek disa do “nin nianen amin?” yanj do nandani. ⁴ Nin nandanj, giptimnin kalonji mani diwatni morapmi, ae pini kalonji dima anj. ⁵ Yanjin, nin minjat aminyo morapmi mani nin Kristokon giptim kalonji agimanj. Ae nin kisi giptim kalonji dakon diwatni da ekwamanj.

⁶ Pinjkop da nandanj yawotni do anek but galak do pi njwakjwat njwakjwat nimgut. Do amin kinda

kombi gen yosak do piingut kaŋ, nandaŋ gadatni taŋ imisak uŋun da ariŋmon kombi gen yosak. ⁷ Amin kinda paŋmuwukbi paŋpulugosak do piingut kaŋ, tagisi paŋpulugosak. Ae amin kinda yoyiŋdet piingut kaŋ, yoyiŋdet pi aŋ kimotjak. ⁸ Ae amin kinda amin but paŋteban ak piingut kaŋ, amin but paŋteban ak pi uŋun aŋ kimotjak. Ae amin kinda wadak wadak amin paŋpulugosak do piingut kaŋ, yo morapmi yomjak. Ae amin kinda kila amin piingut kaŋ, kila amin pi uŋun do tapmiŋni kisi paregek asak. Ae amin kinda amin do bupmi nandaŋek paŋpulugok piingut kaŋ, kisik kisigon da paŋpulugosak.

Nin amin do but dasi galak taŋ yomneŋ

⁹ Ji amin do but dasi galak taŋ yomiŋ kimotni, topmon da dima ani. Ji aŋpak yokwi do nandaba yokwisi asak. Aŋek aŋpak tagi baŋ pabiŋdaŋ kimotni. ¹⁰ Ji disi dakon notji do but dasi galaktaŋ yomaŋ uŋudeŋ giŋ Piŋkop dakon miŋat amiŋyo do but dasi galak taŋ yomni. Aŋek disi do nandaba niaŋ wigisak uŋun si yapmaŋek notji do madepsi nandaba wukwan yomiŋ yomiŋ ani. ¹¹ Ji kurak togi miŋi pisi aŋ kimotni. Butjikon Telagi Wup da kindap da yaŋ soŋek paŋtagap aban Amin Tagi dakon pi aŋ kimotni. ¹² Ji nandaŋ teban taŋek Amin Tagi da yo tagisi aŋ damjak do jomjom aŋ, do kisik kisik aŋek egipni. Ae jigi noman taŋ daba kaŋ, butji yawori taŋakwa tebaisi atni. Bisapmi bisapmi bisit aŋ kimotni. ¹³ Piŋkop dakon miŋat amiŋyo yo do wadak wadak aba kaŋ paŋpulugoni.

Ae amin kokup njwaknjwarikon da apba kilani anek panpulugoni.

¹⁴ Amin da yokwi andamni kan, Pinjkop da yo tagisi anyomjak do bisit iyini. Panjupbal asak do bisit dima iyini. ¹⁵ Ji kisik kisik an amin gat kisik kisik ani, ae kunam takgan amin gat kunam tatni. ¹⁶ Ji kalon kalon but kalonon da egipni. Disi do nandaba dima wigisak. Anek amin pinji ekwan gat egip do dima kurak toni. Ji man pawigik dima ani.

¹⁷ Amin da yokwi an daba kan, kobogi do yokwi dima an yomni. Minat aminyo da dabilon ji anpak tagisi banjin anakwa dandani. ¹⁸ Ji gat but kalon egip do nandan kan, amin morap kisi gat but kalonon da egip do pi madepsi ani.

¹⁹ Not kabino, amin da yokwi an damni kan, yokwi kobogi dima an yomni. Pinjkop da butjap nandan yomjak do bikbik imni. Nido Pinjkop gen papiakon Amin Tagi da yan yosok:

“Kobogi yomyom unun nak dakon pi.

Yo yokwi awit dakon kobogi nak da naga yomdisat.”

²⁰ Do ji kobogi dimasi yomni. Pinjkop gen papia da yan yosok:

“Uwalgo jap do aban kan, jap ibi.

Ae pakbi do aban kan, pakbi ibi.

Yan abi kan, anpak yokwini do nandanek mayagi pakdisak.”

²¹ Ji yum kanakwa yokwi da dima pabin depjak. Anpak tagisi ban anek yokwi pabin yopni.

12:14: Mt 5.44; 1Ko 4.12

12:16: YT 3.7

12:17: 1Tes 5.15

12:19: GT 32.35; Mt 5.39

12:20: YT 25.21-22; Mt 5.44

13

Nin gapman da yonɔgamɔwan egipneɲ

¹ Amin morap nin gapman dakon pi amin da yonɔgamɔwan egipneɲ, nido gapman kinda iyi dima noman tagit. Kisi morap Pinƙop da paɲalon agit. ² Yanɔdo, amin kinda gapman dakon pi amin dakon gen pabiɲ yopmanɔdak kaɲ, uɲun amin Pinƙop da amin manɲɲek pikon yopgut uɲun baɲ kwen wigik aɲ yomisak. Yan ani amin kwen wigik awit dakon kobogi do yo yokwisi timitɔdan. ³ Nandani, gapman dakon pi amin uɲun amin kilegi ekwan uɲun paɲpasol ak do dima ekwan. Uɲun amin aɲpak yokwi aɲ uɲun paɲpasol ak do ekwan. Do ji gapman do pasol pasol dima ak do nandan kaɲ, aɲpak tagisi baɲɲin aɲakwa gapman da manɲi pawigisak. ⁴ Gapman uɲun Pinƙop dakon oman amin. Uɲun ji paɲpulugaɲba tagisi egipni do ekwan. Mani ji yokwi ani kaɲ, sisi pasolni, nido emat agak siba isal dima abidoɲ. Uɲun da amin yokwi aba Pinƙop da japmi nandanek kobogi yom do nandisak amin uɲun kobogi yom do ekwan. ⁵ Yanɔdo, nin gapman da kobogi yokwi aɲnimdisak uɲun do pasalek geni guramitneɲ. Ae uɲun gin dima, butningwan da suɲ kinda dima aɲek kilegisi ekwaman yaɲsi nandananeɲ do aɲek geni guramitneɲ.

⁶ Mibili yaɲ do ji gapman do takis yoman, nido gapman dakon pi amin uɲun Pinƙop dakon oman amini ekwan, ae uɲun toktogisi pini aɲkimokgoɲ. ⁷ Aminon goman morap agil uɲun sopbi. Takis mibili mibili yopyopmi uɲun yopni. Ae kila

amin mibili mibili morap do gawak yominek man madep yomni.

Nin amin morap do but dasi galak tan yomneŋ

⁸ Jikon gomanji kinda di tan daban. Gomanji kalonji kindagin tagit da tosok unun ji da aripmi dima sopsopmi. Goman unun amin do but dasi galak tan yomni. Nido amin kinda amin do but dasi galak tan yomisak unun gen teban yol kimokdok. ⁹ Gen teban da yan yosok:

“Yumabi dima ani.

Amin dima dapba kimotni.

Kabo dima noni.

Ae pindak galaktok dima ani.”

On gen teban gat ae gen teban diwari ton unun gen teban kalonji kinda dagin kisi timikdok. Gen teban unun yan:

“Gaga do but dasi nian galak tosok, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi.”

¹⁰ Amin kinda amin do but dasi galak tan yomisak unun amin amin do anpak yokwi dima anyomisak. Yan do, amin kinda amin do but dasi galak tan yomisak unun gen teban yol kimokdok.

Nin anpak kilegisi ban aneŋ

¹¹ Ji yan anek egipni, nido on bisap ekwaman unun disi nandan. Abisok unun dipminon da pidot pidot bisap, nido Pin kop da nin abin timitdisak dakon bisap kili unun kwan tosok. Kalip Yesu nandan gadan inguman bisapmon unun bisap dubagikon tagit, mani abisok kili kapmat tosok.

¹² Pilin kili unun jok mudokdisak, anakwan wisa

13:8: Mt 22.39-40; Jem 2.8   **13:9:** TP 20.13-15,17; GT 5.17-19,21

13:10: 1Ko 13.4-7   **13:11:** Ep 5.14; 1Tes 5.6-7   **13:12:** 1Jn 2.8

yo kisi kili ununjak dagokdisak. Yanjo, nin pilin tuk dakon anpak yokwi morap yopmanek tenjenj dakon yo ban pasik yan panen. ¹³ Nin amin da gildaron akwan unuden anpak kilegisi ban anek egipnen. Nin jap pakbiyo madep anek pakbi teban nanek but upbal anek dima egipnen. Ae yumabi anpak mibili mibili gat, ae anpak injani mibili mibili gat dima anen. Ae gen emat gat, ae pindak galaktok gat dima anen. ¹⁴ Ji Amin Tagi Yesu Kristo imal nan yan pani. Ae but kalip dakon galaktok yol do nandak nandak dima ani.

14

Nin amin dakon anpak kokwin dima anen

¹ Amin kinda nandan gadat asak, mani nandan gadatni dima teban tagit kan, unuden amin kokwin dima anek but dasi abidoni. Mani unun gat anpak diwari agagi bo dima agagi unun do ji gen emat dima ani. ² Amin kinda unun nandan gadatni tebai, do jap morap kisi tagi nosok. Mani amin kinda unun nandan gadatni tebai dima, do bit kilapyo dima nosok. ³ Do jap morap kisi tagi nosok amin unun bit kilapyo dima nosok amin do nandaba yokwi tok dima asak. Ae bit kilapyo dima nosok amin da jap morap kisi nosok amin do yokwi asak yan dima nandisak. Nido Pin kop da unun aminyo kisi kili abidagit. ⁴ Gak namin da amin kinda dakon oman amini dakon anpakni kokwin asal? Pi tagi asak bo ae yokwi asak, unun amin tagini dagin yogogi. Mani unun tebai tagi

---

13:13: Lk 21.34; Ep 5.18   **13:14:** Ep 5.11   **14:1:** Ro 15.7
14:2: WW 9.3-4   **14:3:** Kol 2.16   **14:4:** Mt 7.1; Jem 4.11-12

atjak, nido Amin Tagini da iyi anteban anjakwan tebaisi atjak.

⁵ Amin kinda gildat kinda do unun gildat telagisi yan nandanej unun gildat da gildat diwari yapmandak yan nandisak. Ae amin kinda da gildat morap kisi arip gin yan nandisak. Amin kalon kalon unun butnikon da ni nandak nandak nan abidosok unun tebai abidanej atjak. ⁶ Amin kinda gildat kinda nan tilak anek unun gildaron Pinjop gawak imisak kan, unun Amin Tagi do nandanej asak. Ae jap morap kisi nosok amin, unun Amin Tagi do nandanej nosok, nido Pinjop ya yan iyinej nosok. Ae bit kilapyo dima nosok amin, unun Amin Tagi do nandanej Pinjop ya yan iyinej nosok.

⁷ Nandani. Ninon amin kinda iyi dogin dima egisak, ae kimot ak do iyi dogin dima kimokdok.

⁸ Nin kalugi ekwaman kan, Amin Tagi man madep im do ekwaman. Ae nin kimotnejan kan, Amin Tagi man madep im do kimotdaman. Do kalugi egipnejan bo kimotnejan, nin Amin Tagi dakon gin.

⁹ Kristo unun amin kimakbi ae kalugi ekwan unun kisi dakon Amin Tagini egip do anek kimakgit da ae pidagit.

¹⁰ Do gak nido notgo dakon anpak kokwin asal? Ae nido nandaba yokwi tok an imisal? Nandani. Nin kisi morap Pinjop da gen pikon atdaman.

¹¹ Unun do Pinjop gen papia da yan yosok:

“Nak Amin Tagi da bamisisi yosot, amin kisi morap da njwakbenjan namdanjan.

Anej kisi morap da nak do Pinjop bamisi yan yokdanjan.”

12 Do nin kisi kalonj kalonj anpak morap agiman dakon mibili Pinjkop iyikdamanj.

Nin notnin yokwikon moni do pi dima anej

13 Yanjo, nin notnin dakon anpak kokwin dima anj anj anej. Nin nandak nandak tagisi banj panjek notnin kinda yokwikon mosak dakon pi dimasi anej. 14 Amin Tagi Yesu da nandak nandakno aban pisanjakwan yanjsi nandako pisosok, jap kinda nono Pinjkop da nandaban yokwi tosak unjun dima tosak. Mani amin kinda jap kinda dima noknogi yanj nandisak kanj, dimasi nosak, nido jap unjun do iyi dima noknogi yanj nandisak. 15 Notgo da jap kinda dima noknogi yanj nandisak, unjun gak da nanjek butni anjupbal asal kanj, gak notgo do but dasi dima galak tanj imisal. Kristo unjun notgo do kimakgit, do japmon da butni dima anjupbal abi. 16 Gak anpak kinda do tagisi agagi yanj nandisal kanj, kanj kimokgi. Unjun anpak do anjek notgo anjupbal abi amin da anpak unjun do anpak yokwi yanj di yanjbam. 17 Nandani, Pinjkop dakon Amin Kila Agakni unjun jap pakbiyokon dima tosak. Amin Kila Agakni unjun anpak kilegi, ae but yawot, ae Telagi Wup da kisik kisik panjalon anjnimisak unjudon tosak. 18 Amin kinda unjun anpak yolek Kristo dakon pi asak, unjun Pinjkop da kanjban tagisi anjakwan amin da nandaba wukwan imdanj.

19 Yanjo, nin anpak but kalonj panjalon asak, ae anpak notnin tagi panjeban agagi unjun banj yolek anj kimotnej. 20 Jap dogin anjek Pinjkop da aminon pi tagisi asak unjun dima anjupbal ani. Jap morap

kisi noknogi gin, mani gak da jap kinda nanaki unun do anek notgo dakon nandan gadatni wital kisak kan, gak yokwi asal. ²¹ Gak bit kilapyo bo wain noki, bo ae yo diwari gat anapbo notno mosak yan nandisal kan, unun anpak dima abi.

²² Nandan gadat anek unun yo morap do nian nandisal unun Pin kop gat jil dakon yo. Amin kinda yo kinda do tagisi nandanek burikon da nak yokwi dima asat yan nandisak amin kisik kisik tagi asak. ²³ Mani amin kinda but bamot anek jap kinda nosak kan, unun gulusun asak, nido nandan gadaron da dima nosok. Nandan gadatninon da anpak morap amin da dima agagi yan nandanek aman, unun yokwi aman.

15

Nin Kristo yol kimotnej

¹ Nandan gadatnin tebai amin nin da nandan gadatni dima teban tanbi amin panpulugonej. Nin nin do gin nandanek kisik kisik pak do dima nandananej. ² Nin notnin panpulugono kisik kisik panjek nandan gadatni teban toni do pi anej. ³ Nido Kristo yo kisi iyi kisik kisik pak do dima nandagit. Pin kop gen papia da unun do yan yosok:

“Pin kop, gak do yanba yokwi tok awit unun gen da nak yo kisi abidosok.”

⁴ Gen morap kalip Pin kop gen papiakon mandabi unun da nin niyindetjak do mandawit. Gen unun da butnin panjeban anjakwan tebaisi agek Pin kop da abin timitjak unun do jomjom anek egipnej.

⁵ Piŋkop da nin dima alek toneŋ do tapmim nimeŋek butnin paŋteban asak. Uŋun da ji paŋpulugaŋban Yesu Kristo yol kimagek but kalonŋi egipni dosi nandisat. ⁶ Aŋek ji Amin Taginŋin Yesu Kristo dakon Piŋkopni ae Datni uŋun but kalonŋ ae gen kalonŋon da mani aŋkisini do nandanek bisit asat.

Kristo da Juda amin gat ae Amin Nwakuŋwari Kabi gat kisi paŋpulugagit

⁷ Kristo da but dasi nandanek ji timikgit, do jiyo yaŋ gŋn notji but dasi timik timik ani. Yaŋ aŋek Piŋkop man madep imni. ⁸ Ji yaŋ ani, nido nak yaŋ dayisat, Kristo uŋun Juda amin dakon oman amini dagagit. Aŋek Piŋkop uŋun gen bami yogok amin yaŋ yolik do aŋek babikni do yaŋ teban tok aŋ yomgut uŋun aripmisi agit. ⁹ Yaŋ aŋek Amin Nwakuŋwari Kabi da Piŋkop dakon bupmini do nandanek mani aŋkisini do nandagit. Piŋkop gen papia da uŋun do yaŋ yosok:

“Yaŋdo, nak Amin Nwakuŋwari Kabikon mango yaŋ aŋkisikenŋ.

Aŋek gak dakon man awigik do kap yokenŋ.”

¹⁰ Ae Piŋkop gen kinda da yaŋ yosok:

“Amin Nwakuŋwari Kabi ji Piŋkop dakon amin kabi gat but galaksi nandanek kisik kisik ani.”

¹¹ Ae timi kindakon yaŋ yosok:

“Amin Nwakuŋwari Kabi ji Amin Tagi aŋkisini.

Minjat amin morapyo miktimi miktimi ekwan ji mani aŋkisini.”

¹² Ae Aisaia yo kisi da yaŋ yagit:

15:7: Ro 14.1   **15:8:** Mt 15.24   **15:9:** Kap 18.49; Ya 3.25

15:10: GT 32.43   **15:11:** Kap 117.1   **15:12:** Ais 11.10; PA 5.5

“Jesi da kabikon da gugɪ kinda wikdisak.

Unun da miɲat aminyo miktimi miktimi ekwan kilani akdisak.

Amin Nwakɲwari Kabi da unun amin da paɲpulugosak do nandan teban tanek jomjom anek egɪdan.”

¹³ Yo tagisi timitneɲ do jomjom aman unun Piɲkop da unun nim do yan teban tok agit. Egɪp egɪpji unudon tosok yaɲsi nandan imiɲakwa unun da kisik kisik ae but yawot daban butjikon tugosak, ae Telagɪ Wup da tapmimon yo tagisi dam do yan teban tok agit unun timitdaman yaɲsi nandan dosi nandisat.

Pol da iyɪ pi agit unun do yagit, ae Rom amin do gildatni tagi yomgut
(Kilapmi 15.14–16.27)

Pol da iyɪ pi agit do but galaksi nandagit

¹⁴ Not kabino, ji bisapmi bisapmi anpak tagisi baɲɲin an yaɲsi nandan damisat. Ae nandak nandak arɪpmi timikgwit, do notji yoyɲdet tagi an an ani. ¹⁵ Mani nak butji pabo piɲanɲakwa gen diwari aesi nandani do gen diwari tebaisi baɲ mandan damisat. Nido Piɲkop da nandan yawok namɲek ¹⁶ nak Yesu Kristo dakon pi amini egek Amin Nwakɲwari Kabikon pi abeɲ do nak manjigɪt. Nak unun pi anek Piɲkop dakon Gen Bin Tagisi yan tenɲenok anek mukwa sogok amin kinda da yan egisat. Egek nak Amin Nwakɲwari Kabi baɲ Piɲkop da paret si galak tosok yombem kinda naɲ Piɲkop do imisat. Imiɲapbo Telagɪ Wup da paɲtelak asak.

17 Yan do, nak Yesu Kristokon gadako Pin kop dakon pi agimak unun do butgalaksi nandisat. 18 Nak yo kinda do dima yokdisat. Kristo da tapmim naminakwan Amin Nwakinwari Kabikon pi anapbo but tobil anek Pin kop gen guramikgwit unun dogin yoken. Nak gen yagim ae pi agim, 19 ae Telagi Wup da tapmimon wasok tapmimi ton mibili mibili agim. Yan anapbo pindagek but tobil awit. Nak Jerusalem da wasanek Kristo dakon Gen Bin Tagisi dakon gen morap yan tenjanapbo Ilirikum Provinskon kigit. 20 Nak Kristo dakon man dima nandan amin kabikon Gen Bin Tagisi yan tenjenok aben dosi nandagim da nandan egisat. Nak amin da gwak kili mawiron yut ak do dima galak tosot. 21 Pin kop gen papia da yosok unuden akdosi nandisat. Unun yan yosok:

“Amin gen bini dima yoyiwit amin da unun kokdan, ae gen bini dima nandawit amin da nandan pisokdan.”

22 Pi unun da bisap morapmi nak abisajakwan ji abin dandaken dakon bisap mini.

Pol da Rom amin pindagek Spen kik do nandagit

23 Mani idon amin da Kristo dakon gen bin kili nandawit, do nak idon pino mini, ae bilak morapmi nak ji dandak do si nandagim da nandisat. 24 Yan do, nak Spen miktimon kiken bisapmon obin ji dandanek don kiken dosi nandisat. Nak ji gat bisap pisipmisok egipnen unun da kisik kisik naminakwan unun da kwenon anpulanba Spen kiken do galak tosot.

²⁵ Mani abisok nak Jerusalem kinjek telagi paᅇmuwukbi kabi paᅇpulugoken. ²⁶ Paᅇmuwukbi Masadonia ae Akaia provins bamoron ekwan uᅇun da Jerusalem telagi paᅇmuwukbi kabikon wadak wadak amin ekwan uᅇun paᅇpulugok do tagisi nandanek monen paᅇmuwukgwit. ²⁷ Uᅇun ak do tagisi nandawit, nido gomani Juda aminon tosok uᅇun sopsopmi. Juda amin da Amin Nwakᅇwari Kabikon Piᅇkop dakon yo tagisi anabin yomgwit, do Amin Nwakᅇwari Kabi da Juda amin do giptim dakon yo tagisi di paᅇpulugoni kan tagisi.

²⁸ Nak Jerusalem amin do monen yomyom pi abo daganakwan Spen kik do obinek ji dandaken. ²⁹ Ae nak nandisat, jikon opben bisapmon Kristo dakon gisamni nagon madepsi tugaᅇ naban uᅇun da ji tagisi paᅇpulugokdisak.

³⁰ Not kabi, Amin Tagi Yesu Kristo do nandanek, ae Telagi Wup da amin do but dasi galak taᅇ yomyom anpak paᅇalon asak, uᅇun do kisi nandanek nagon sanbenba Piᅇkop do bisit an kimotneᅇsi. ³¹ Bisit aba Judia miktimon nandan gadat dima an amin da nak dima abidoni. Ae bisit aba telagi paᅇmuwukbi Jerusalem ekwan uᅇun da nak da paᅇpulugok do pi asat uᅇun do galagisi nandani. ³² Yan kan Piᅇkop da galak tosagon nak kisik kisigon da jikon opbo kisin da tapmim panen.

³³ Piᅇkop dakon but yawotni ji kisikon tosak do bisit asat. Uᅇun asi.

15:25: 1Ko 16.1-4   **15:26:** Ya 24.17; 1Ko 16.1; 2Ko 8.1; 9.2,12

15:27: 1Ko 9.11   **15:29:** Ro 1.11   **15:30:** 2Ko 1.11; Kol 4.3; 2Tes 3.1

16

Pol da miñat amin morapmi do gildatni tagi yomgut

¹ Nak nandan gadat miñat saminin Pibi dakon mibili do dayikdisat. Uñun miñat tagisi kindi, pañmuwukbi Senkria kokupmon ekwan uñun dakon oman miñatni egisak. ² Uñun da miñat aminyo morapmi gat ae nak gat kisi pañpulugagit, ae uñun Amin Tagi dakon miñat kindi, do but dasi abidoni. Uñun anpak da telagi pañmuwukbi dakon anpaksi asak. Ae yo nido wadak wadak asak uñun anpulugoni.

³ Gildatno tagi Prisila gat Akwila gat do yomni. Uñun pi isalno Yesu Kristo dakon pi kalonji aman.

⁴ Uñun nak kutnok do anek pali kimakgimal. Do nak gin dima, Amin Nwakñwari Kabi dakon pañmuwukbi morap kisi da uñun bamot do but galak nandanek ya yan yoman. ⁵ Gildatno tagi pañmuwukbi uñun bamot da yutnon muwukgan uñun do yomni.

Gildatno tagi notnosi Epenetus do imni. Uñun da mibiltok Esia Provinskon Kristo do nandan gadan imgut.

⁶ Gildatno tagi Maria do imni. Uñun da ji pañpulugok do pi madepsi morapmi agit.

⁷ Gildatno tagi Andronikus gat ae Junias gat do yomni. Uñun bamot nak dakon diwatno, nak gat kisi dam tebanon egipguman. Uñun yabekbi kabikon man madepni ton. Uñun da mibiltok Kristo nandan gadan imgumal, anakwal nak don nandan gadat agim.

⁸ Gildatno tagi Ampliatus do imni. Uņun Amin Tagi dakon amin kindā, do nak but dasi galak taņ imisat.

⁹ Gildatno tagi Ubanus do imni. Uņun pi isalno Kristo dakon pi kalonji amak. Ae notnosi Stakis kisi do gildatno tagi imni.

¹⁰ Gildatno tagi Apeles do imni. Uņun Kristo yolyol aminsi kindā yaņ kawit.

Gildatno tagi Aristobulus da yutnon ekwaņ amin do yomni.

¹¹ Gildatno tagi Erodion do imni. Uņun nak dakon diwatno kindā.

Gildatno tagi Nasisus dakon diwatni Amin Tagi da kabikon ekwaņ uņun do yomni.

¹² Gildatno tagi Tipina gat ae Tiposa gat do yomni. Uņun miņat bamot Amin Tagi dakon pi madepsi amal.

Gildatno tagi notnosi Pesis do imni. Uņun miņatyo kisi da Amin Tagi dakon pi madepsi agit.

¹³ Gildatno tagi Rupas do imni. Uņun Amin Tagi yol kimokdok. Ae gildatno tagi meņi do kisi imni. Uņun nak dakon meņno kisi egipgut.

¹⁴ Gildatno tagi Asinkritus, ae Pegon, ae Emes, ae Patobas, ae Emas gat, ae nandaņ gadat amin diwari uņun gat ekwaņ uņun do yomni.

¹⁵ Gildatno tagi Pilologus gat, Julia gat, ae Nerus gat sami gat, ae Olimpas gat ae telagi paņmuwukbi morap uņun gat ekwaņ uņun do yomni.

¹⁶ Ji paņmuwukbi diwari do but dasi galak taņ yomaņ yaņ yolikdo, kisitni iligek si bedoni.

Kristo dakon paņmuwukbi morap da gildatni tagi yipba jikon obisak.

Amin diwari da panmuwukbi tuwil do pi an

¹⁷ Not kabi, amin diwari da ji da gen abidawit unun abin yipmanek jikon pidok pidok ae jigiyoyon panalon an. Unun amin do kan kimotni do tebaisi dayisat. Ji unun da dubagikon egipni. ¹⁸ Unun amin Amin Taginin Kristo dakon pi ban dima an. Unun giptim dakon galaktok banjin yolgan. Unun nandan kokwini mini amin pangalak abagen toptopmi do nandan gadat an. ¹⁹ Ji Pin kop dakon gen guramik kimokgon dakon geni amin kisi da kili nandawit, do nak ji do but galaksi nandisat. Mani nandan kokwin tagisi anek anpak tagisi banjin timigek anpak yokwi dakon nandak nandak jikon kinda dima tosak do nandisat. ²⁰ Kili ununjok Pin kop but yawot nimisak unun da Sunduk kandap gibanninon yipban bamono suligikdisak.

Amin Taginin Yesu dakon nandan yawotni jikon tosak do bisit asat.

Amin diwari da gildatni tagi Rom amin do yopgwit

²¹ Pi isalno Timoti da gildatni tagi damisak. Ae nak dakon diwatno Lusias, ae Jeson, ae Sosipata ununyo kisi da gildatni tagi daman.

²² Nak Tetius, Pol dakon gen abidanek papia on mandisat. Amin Tagi da manon gildat tagi yan dayisat.

²³⁻²⁴ Gaius da gildatni tagi damisak. Unun da nak gat ae panmuwukbi morap gat kisi yutnikon kilanin tagisi asak.

16:17: Mt 7.15; Tit 3.10   **16:18:** Pil 3.19; 2Pi 2.3   **16:19:** Ro 1.8; 1Ko 14.20   **16:20:** WW 3.15   **16:21:** Ya 16.1-2; 19.22; 20.4
16:23-24: Ya 19.22; 1Ko 1.14

Erastas unun kokup pap dakon monej kila amini, ae notnin Kwatas da gildatni tagi ji do damamal.

Nin Pinjkop dakon man anjksinj kimotneŋ

²⁵ Pinjkop da nak da Yesu Kristo dakon Gen Bin Tagisi dayisat unun gen nan ji dakon nandan gadatji tagi panjeban asak. Gen Bin Tagisi unun kalipsigwan pasili tan an opgut. ²⁶ Mani abisok Pinjkop da nomansi panjenteŋ asak. Kalipsigwan Pinjkop egip egip teban egisak unun da kombi amin yoyinban geni mandawit. Nin minat amin morapyo miktimi miktimi ekwan unun da nandan gadan iminek geni guramitni do anek unun gen ban dayaman. ²⁷ Unun Pinjkop kaloŋ gin nandan kokwini tagisi. Yesu Kristo obakon da nin do yo tagisi agit, unun do nandanek nin Pinjkop dakon man toktogisi anjksinj kimotneŋ! Unun asi.

PIN^KOP GEN
The New Testament and Psalms in the Yopno Language
of Papua New Guinea
Nupela Testamen na Buk Song long tokples Yopno long
Niugini

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yopno

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-01-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

b683ce50-d820-5bfc-8471-d8ee080be106